

Bahget Iskander: Mózes, 1975

A fotóművész képei a 8–9. oldalon

Komlós Attila

Írország

5. oldal

Bandi András

Civil kurázsi

11. oldal

L. Csépanyi Katalin

**Káplár László
Jó Ember Díj**

6. oldal

Kocsis József

Játszának egykori hangok

3-4. oldal

Bányai Tamás

Vilma kisasszony – I. díj

25. oldal

Kamarás Klára

**Ólomból szőni
pilleszárnyat...**

25. oldal

Jéki László

**Fizika a XX. század
hajnalán**

21. oldal

Winkler András

Örök társunk: a fa

7. oldal

Rónaky Edit

„Egy másik érettségi”

23. oldal

Tartalom

Kocsis József:	
Játszának egykori hangok	3-4
Komlós Attila:	
Írország	5
L. Csépanyi Katalin:	
Káplár László Jó Ember Díj	6
Winkler András:	
Örök társunk: a fa	7
Tám László rovata:	
Bahget Iskander képei	8-9
Videcz Ferenc:	
Ipszilonnal avagy...	10
Bandi András:	
Civil kurázsi	11
Antos Árpád:	
Barangolások Erdélyben	12
Patak Sándor:	
A Sellyei Hévízfürdő	13
Kardhordó Kálmán:	
Bélyegvilág	14
Fiatalok oldala	
Versek	15
Rejtvények, varázskép	16-17
Bandi András:	
A bűvös kártya	18
Feketű Csaba:	
Kócos kalandjai	19
Czupy György:	
Az ormánsági falu	20
Jéki László: A fizika	
a XX. század hajnalán	21
Rónai Béla: Magyarul – magyarul	
Versek	22
Rónaky Edit:	
„Egy másik érettségi...”	23
Dr. Vargha Dezső:	
„Hol vannak a katonák?...”	24
Kamarás Klára új kötete	
Bányai Tamás I. díja	25
Juhani Nagy János:	
Némi örömszerzés	26
Motesiky Árpád (Szlovákia):	
Már csak emlékü maradt	27
Szigetvári Krisztián 2/3 oldala	
Rónaky Edit: Humor	28
Logika- és memóriafejlesztés	29
Szarvas István írása	
Törtély Zsuzsa könyvismertetője	30
Rádióműsor, könyvajánló	31

A fotóművészet jegyében

Henkel Art.Award 2006

A bécsi székhelyű Henkel Central Eastern Europe (CEE) idén ötödik alkalommal hirdeti meg Henkel Art.Award (Henkel Művészeti Díj) elnevezésű pályázatát Közép-Kelet-Európa, illetve Közép-Ázsia 28 országa számára, 2006-ban a fotóművészeknek. A jelöltek alkotásait egy kiállítás keretében Bécsben, novemberben mutatják be a nagyközönségnek. A Henkel Art.Award célja, hogy hozzájáruljon a népek egymás közötti megértéséhez és az európai integrációhoz.

A Henkel Art.Award-ot a kortárs képzőművészet három területén – rajz, fotográfia, design – hirdetik meg, háromévente ismétlődő műfajban. A megmérettetésben Közép-Kelet-Európa, valamint Közép-Ázsia 28 országa vehet részt. Az 5000 eurós (jelenlegi árfolyamon mintegy 1,3 millió forint) pénzjutalom mellett a nyertes lehetőséget kap arra is, hogy hazájában egy kiállítást rendezzen, valamint részt vegyen – a nemzetközi zsűri által kiválasztott többi jelölttel együtt – egy közös kiállításon Bécsben. A program együttműködő partnere idén is a KulturKontakt Austria, amely több mint 10 éve szervez művészeti projekteket a térségben.

A pályázaton 2000 után készült, maximum A3 méretű, fotóművészeti eredeti alkotással, illetve reprodukcióval lehet részt venni, az elektronikus forma nem megengedett. A versenyzők június 23-ig adhatják be pályázatukat. A részletekről és a feltételekről a szervezéssel megbízott Hohegger Com ügynökségnél Ferenci Dominika ad felvilágosítást az (1) 319-1574, vagy a (20) 333-9969 telefonszámon.

A pályázati felhívás teljes szövege és a jelentkezési lap letölthető a www.hohegger.hu, illetve a www.henkel.hu címekekről.

Ha egy országban ötnél többen jelentkeznek, akkor neves szakemberekből álló helyi zsűri választja ki a pályázók közül azokat, akik bejutnak az őszi bécsi nemzetközi döntőbe.

A Henkel Art.Award az elmúlt években jelentős művészeti díjjá nőtte ki magát. A díjazott művészek ismertsége nőtt, számos nemzetközi kiállításon szerepeltek. Tavaly Magyarországról 32 művész adott be pályázatot. A döntőbe továbbjutott öt magyar művész pályaműveiből készült összeállítás megtekinthető a www.henkel.hu honlapon.

„Henkel – A barátságos, megbízható márka.” A Henkel olyan márkák és technológiák vezető gyártója, melyek könnyebbé, jobbá és szebbé teszik az emberek életét. A Fortune Global 500-as listáján jegyzett Henkel KGaA tevékenységei három stratégiai területre összpontosulnak: mosó- és háztartási tisztítószeres, kozmetika és testápolás, illetve ragasztóanyagok, tömítőanyagok és felületkezelő anyagok. A 2005-ös pénzügyi évben a Henkel KGaA árbevétele 11,974 milliárd euró volt. A Henkel KGaA világszerte több mint 50 ezer alkalmazottat foglalkoztat. A Henkel márkái és technológiái a világ 125 országában élvezik az emberek bizalmát.

Lapunkat rendszeresen szemlézi Magyarország legnagyobb médiafigyelője

az **OBSERVER**

Observer Budapest
Médiafigyelő Kft.

1084 Budapest, VIII., Auróra u. 11. Tel.: 303-4744, <http://www.observer.hu>

Közérdekű magazin

Szerkeszti: **L. Csépanyi Katalin**

Kiadja a Héthatár Bt. A kiadásért a kiadó vezetője felel.

Postacím: 7614 Pécs, Pf. 59.

A kiadó címe: 7761 Kozármisleny, Mikszáth Kálmán u. 24.

Telefon/fax: 72/370-264 • Mobil: 30/575-3997 • e-mail: hethatar@t-online.hu

Internet elérhetőség: www.hetedhethatar.hu, hethatar@hetedhethatar.hu

Tördelés: Edenscript Kft. 7625 Pécs, Vilmos u. 39/a., www.edenscript.hu

Előfizethető a kiadónál.

Előfizetési díj 12 számmra: 1150 Ft.

Bankszámlaszám: 50100112-12005985

Készült a Bornus Nyomdában, Pécs, Közraktár u. 4-6. Felelős vezető: Borbély Tamás

ISSN-1418-1096

HETEDHÉTHATÁR

Rövid határidővel, precíz munkával vállaljuk színes és fekete fehér szórólapok, prospektusok, névjegykártyák, újságok, könyvek grafikai tervezését, tördelését, nagy és kis példányszámban történő sokszorosítását. Vállaljuk idegen nyelvű anyagok fordítását és teljes körű magyar nyelvű kivitelezését.

EDENSCRIPT Oktató és Szolgáltató Kft.
7625 Pécs, Vilmos u. 39/a.
Telefon: 72/21-20-21, Fax: 72/532-136
Mobil: 20/9760-649, 30/500-84-13
E-mail: cserv@edenscript.hu
www.edenscript.hu

Amennyiben kedveli lapunkat, támogassa a Hetedhéthatárt előfizetéssel!

Kérésre postai utalványt küldünk (7614 Pécs, Pf. 59.). Bankszámlaszám: 50100112-12005985

Kocsis József

Játszanak egykori hangok

A körtefa alól nézem a bonyhádi ker-
tet, mintha gyerekkorom kertje volna,
még sosem láttam így, ez a ráismerés
pillanata: az épülettől távolodva mere-
deken emelkedik a háztető szintje fölé,
föntebb díófalomb ismerős tömbje fe-
szül, elaggott szőlőtőkék szegik az utat,
gyúrt kérgű barackfák álldogálnak a lej-
tőn térdig gizgazban, merengve, alattuk
rigó fut, s megáll várakozón, félrehajtott
fejvel, bizalommal, mielőtt a sűrűbb nö-
vényzet közé iramodna.

A tetőn nem deszkakerítés, kőfal zárja
a kertet, mögötte, a hallgatag oszlopok-
kal tűzdelt zsidótemetőn túl a gimnázium
épülete már nem látszik ide, de ha a
szélirány alkalmas éppen, iskolahangok
sodródnak le a kertből, leginkább ün-
nepélyek idején, torz mikrofonhangok,
zenei ritmusok, tapsfoszlányok, elsza-

badult dallamívek, szőkevény hangok a
klarinet nádsípja alól, a trombita rezes
csillogással repesztő szilánkjai, csönde-
sebb időkben még a furulya üveghang-
jai is fölfénylenek olykor a fák fölött.

A lombok alatt most szélcsend ter-
peszkedik sűrűsödve, álmosító a vad-
galambok makacs ritmusú, egyhangú
burukkolása; nem lepne meg, ha kö-
zülük is elbóbiskolna és lezuhanna
egy-egy ágak között, fölriadva és füty-
työgő szárnyuhogással engem is föl-
riasztva félálomból, megbizonyo-
sodhatnék legalább, hogy valóságos ez
a messzebről szűrődő tilinkózás, nem
álombéli a madárdal, csak amit hozzá-
képzelttem, az nem valóság: Horváth
Béla öregapámat idézte meg az álmom,
ahogy a gyerekkori kertre néző veran-
dán szájához emelte az orosz katonáktól
kapott csontfurulyámat, forgatta előbb,
talán az anyagát vizsgálgatta, nem fából
készült, ma azt gondolnám, hogy mű-
anyagból, az akkoriban még nem volt
szokásos, csontnak látszott, csontszínű
volt és fényes, elefántcsont, miért is ne,
bárhonnan elemelhették, akiktől kap-
tam, és ahogy fújta nagyapám, éppoly
fényes hangok szöktek ki belőle, illőek
épp a karsú hangszerhez, és ehhez illő
volt a tömpe ujjak könnyed tánca is,
röpdöstek madarasan, mintha levéltelen
ágcsokon billegnének örömeikben. El-
csodálkoztam akkor, hogy a nagyapám
ezt is tudja, nem gondoltam volna. És
bár mostanra furulyázni magam is meg-
tanultam, és tömpe ujjaim is formázzák

a nagyapáméit, azok a táncos röpték, a
madaras kedvű, ujjongó szálldosások
hiányoznak belőlük.

Bentről vízcsobbanások halk neszei
sodródnak felém, mosogatóvízben ko-
códó edények csörömpölése, amitől
egyszerre kék fényben ázik a délután,
zománckék fény önti el, valamikori, és
a csörrenések fölött asszonyi beszéd
váltakozik a csenddel, jó hallgatni ezt
is, azt is, behallani mindenfélét, lehe-
tetlenségeket is ebben a könnyű lebe-
gésben, az ébrenlét és az álom határán,
amíg beáll a végleges csend. Várako-
zás van ebben a készülődő csendben,
mint a nézőtéren, mielőtt megnyílik s
széthúzódik lassan a függöny. Mint-
ha előadás készülődne valami messzi
színen, zenés játék; a zenekari árok-
ban hangszerek hevernek szerteséjjel,
gazdátlanul még, és olyan kusza össze-
visszaságban, ahogy hangoláskor szok-
tak egymásba gabalyodni az egyenként
teljesen értelmetlen szólamok, fülsértő
rendetlenségben, és mégis, az előadás
összehangzó tisztaságának ígéretével.
Középpütt zongora áll, a Rádleré, meg-
ismerem, köré rendeződik a többi, nem
áll össze egészre mégsem, valaki min-
dig hiányzik vagy másfele figyel, és ta-
lán mind így van ezzel, mind másfelé
törekszik, mintha a többi ott sem volna.
Tárt ablak sötétje tátong, egy alááll, há-
tát a falnak támasztja, másik a vállára
áll, és a kintiből a benti sötétbe behajol

(folytatás a 4. oldalon)

Lapunk támogatói:

BIOKOM Kft.

BÉV Rt.

Bázis-Art Generál

Finish 987 Kft.

Szigetvári Takarékszövetkezet

(a szigetvári és Szigetvár környéki
iskolák általa jutnak hozzá lapunkhoz)

Iparos Kisvendéglő

Éger-Fatál Bt. Kecskemét

Netmester Produkció

www.netmester.hu

**Tisztelt Olvasóink! Magazinunk ezentúl havonta jelenik meg. A következő számot július 7-én
vehetik kézbe, egyelőre hasonló formában, mint az eddigi példányokat. A jövőbeli terveink:**

a lap oldalszámait növeljük, továbbá színes borítóval kívánunk megjelenni.

Az előfizetőknek annyi számmal növekszik meg az előfizetési időszak, amennyit befizettek.

Kocsis József

Játszanak egykori hangok

József Kocsis

(folytatás a 3. oldalról)

mélyen, Egyed az, a klarinétos, hangszeréből lúdbőröttes hangok sikoltanak ki, és elfutunk, röhögve azon, hogy az iszonyú hangokra fölébredők milyen rémülten csodálkozhatnak, hogy a szoba üres, csak a hideglelés hullámok verődnek faltól falig visszhangozva még sokáig, és hogy az ablaktáblák rezgése akár a fogvacogás. Odébb mintha Gondát látnám, gitárja nyakbaakasztva, hársnak veti a hátát, lányok lépteit igazítja tánccá, és igéző mosolyukat honoráriumként besöpri vigyorogva. Futórózsák babusgatnak, s ölelnek cirógatva egy villaszerű épületet, tetőtere előtt kőoszlopos kerítésű, parányi erkély, fűjtatva tangóharmonika szólózik tabányis futamokkal, lomha basszusgombok dörmögnek hozzá önelégült bólogatással. Szájharmonika zihál valahol, mintha nagyon messziről érkezne, liheg: „Túl az Óperencián, a Nagy Hegyek között, ott guggol egy indián nagy kínok között, közbe-közbe hátranéz, a hátsója fénylik, mint a réz...” persze, nem ezek a szavak, durvábbak állnak ott, szótagszámban velük megegyezők. Ordenárén szabadszájú gyerekkorom sötét feltjait retusálgatom így, obszcén szövegdarabkákat bugyolálok be csenddel, hiába, ami kilátszik, még inkább megbotránkoztató. Fésűzene bizserget, a fésűt borító selyempapír csiklandozva az ajkak rezgését fölerősíti, egy egész fodrászatra elég fésű süvít, és akik zizegtetik élesen, loboncos hajú sihede-

rek, hullámzó sörénnyel bölintgatják a taktust hozzá, mintha szél lobogtatná a hajukat, és mintha ez a szél besötétített ablakokon rezegetné a kifeszített papírt, mélabús orosz dalok zümmögnek mögüjük, a betört üvegű ablakokat már csak a papír fedi, rongyolódó papírablakok darabjait fölkapdossa és viszi magával a szél zizegve, mintha ajkakra szorított fésűn sivítana a hártypapír, és hát csakugyan az sivít, a többi emlékezeti kép hozzá a gyerekkor díszlettárából. Kovács Gyula barátom segít eligazodnom a korabeli díszletek közt, néhány szék és egy rádió, ez az övé belőlük: rádióra szorított füllel itta kamaszként, megszállottan az akkor tilalmas „nyugati” dzsesszt, és vert hozzá cifrázva a ritmust a székek ülőlapján, mintha dobok volnának; később dobos is lett egy amatőr zenekarban, ha már a miénk összeállni nem tudott valamiért. Kicsi korában lóként ismertem meg, az utcai spireasövényt ugrálta át, és ostorral csapkodott hátra, biztatta paripáját, aki ő maga volt, és szófogadón táncolt alatta, nagy meglepedésére. Kinevettem akkor a háta mögött, csak később tiszteltem, amikor orosz hangja lettem a nyelvi órákon, a cirill betűket sem ismervén sokáig, olvasást mimelve hangosan ismételt, amit ő halkán előolvasott. És még inkább, amikor a székekből dobot varázsolt, valahányszor zenélni kedve szottyant. Lehettek volna hangszerek bukkannak fel, lehetett volna zenekarrá maguktól összeállnak, játszanak egykori hangok,

hallom a síp visítózását, a zongora zúgó futamait, a gitár felbontott akkordjainak csobogását, alattam ringatózó mélység, hatalmas csónak lebeg sötétlőn, nagybögő alakja van, lapát helyett hosszú vonó a kezemben, csákyaként fodros hullámokba merítem, elvarázsolnak a hangok, hagyom, hogy elsodorjanak, a vonót vezénylő pálcaként fölemelem, és távolodón még visszaintek.

Itt tartok, amikor a félálom és a valóság összecsiszódik, és egy ponton fedik egymást váratlanul: dobpergés, amit hallani vélek, árnyék suhan, mintha a nyári izzadásban lecsukódó szemhéjak árnya volna, és lecsapódik sorozatban, tocsogva híg golyaürülék, és az udvaron barnuló lányka körvonalait kirajzolja; felül rémülten, nagylányom az, legszebbik nagylány korából, mintha kifestőkönyv lapján ülne, körülrajzolva csak, és nem kifestve vonaltól vonalig, szerencsére.

Más már nem történik aznap, pedig idő volna elegendő, de csak este lesz, rakott szekeren lassan hazatér az esti sötét. Itthoni hangok köszöntik, és az emlékezés meleg fényei. Trombita szól: „A fák alól...” – anyám kedvenc dala csordul az égnek emelt kehely szélén, reszelős hangja a Holddal fényesedő csendet ráspolyozza. Aztán a hangok kihunynak a fényvel, és csendből tapasztott fészükön elülnek. A csillagokból szítálva fáradt cirpelés hull. Már csak egy magára maradt trombitahang köröz felettünk, mintha emlékezni akarna, vagy emlékeztetni, olyanformán.

IPAROS KISVENDÉGLŐ

... NEM CSAK IPAROSOKNAK

Magyaros és nemzetközi ételekkel várjuk Önt.
Különtermeinkben 20-tól 140 főig rendezvényeket,
igény szerint kitelepülést vállalunk.

Pécs, Rákóczi út 24-26. Tel.: 72/333-400, 20/975-0042

Nyitva: minden nap 11.30-22.00-ig

Komlós Attila

Komlós Attila

A nyugati országrész egyik legszebb építészeti nevezetessége a Twelve Bens hegy lábánál hullámozó tó partján álló Kylemore apátság. Az apátság és a kastélyépület története 1920-ig két szálon fut.

Kylemore a legrégebbi bencés apátság Írországban. Az 1920 óta itt élő nővérek közösségének története az 1600-as évekig nyúlik vissza. A belgiumi Ypresben 1665-ben hozták létre azt az apátságot, amely oktatási és vallási közösséget biztosított az Írországban üldözötté vált nők számára. Az írországi nemesek lányai közül sokan éltek és tanultak Ypresben. Az apátság működését ezek a nemesek, valamint száműzetésben

Az ebédlő részlete

élő ír családok is támogatták. A közösség két és fél évszázadon át tevékenykedett ott, egészen addig, amíg épületük az első világháborúban meg nem semmisült. Az apácák akkor Angliába menekültek, majd az írországi Wexfordban kaptak néhány évre elhelyezést, végül 1920 decemberében Kylemore lett az otthonuk.

A Kylemore kastélyt Mitchell és Margaret Henry építtette négy év alatt, 1867 és 1871 között. Mitchell apjától, egy manchesteri gyapotkereskedőtől jelentős vagyont örökölt, aki az örökséget egy mesés neogótikus kastély építésére fordította. Csodálatos kertet, parkot, sétautakat alakítottak ki körülötte, hatalmas területeket csatoltak hozzá, létrehozva a több mint 5000 hektáros Kylemore Birtokot. A Henryk kilenc gyerekükkel igen boldogan éltek itt, egészen Margaret hirtelen

bekövetkezett haláláig, 1874-ig. Ezt követően Mitchell életét családjának és politikai karrierjének szentelte. Jó hírnévnek örvendő birtokosként parlamenti képviselő vált belőle, és 14 éven át volt Galway megye képviselője. Mitchell 1903-ban eladta a kastélyt a manchesteri hercegnek, aki meglehetősen pazarló életet folytatott Amerikában élő gazdag üzletember apja, Eugene Zimmerman jóvoltából. Zimmerman 1914-ben bekövetkezett halálát követően Ernest Fawke londoni bankár-ingatlanügynök tulajdonába került a kastély. 1920-ban az apácák tőle vásárolták meg az épületet és a hozzá tartozó hatalmas földterületet. Utóbbit később részben felosztották a bérlők között, a kastélyt pedig apátsággá alakították.

A nővérek újraindították itt a nemzetközi internátust, valamint létrehoztak egy leány-

A kertész háza

iskolát a helyi lakosság számára. Emellett egy farmot és egy vendégházat kezdtek működtetni. Az apátsági épület egy részét a turisták is meglátogathatják: az előcsarnokot, valamint három fogadótermet lehet megtekinteni. A termekben eredeti, a Henry-család és a manchesteri herceg időszakából származó beren-

Az apátság épülete a tóparton

dezési és használati tárgyakat láthatunk. Az apátsági épülettől távolabb áll a neogótikus templom. Mitchell Henry Margaret emlékére építtette 1877 és 1881 között. Olyan, mint egy miniatűr katedrális. A templomtól nem messze találjuk Margaret nyugvóhelyét, a mauzóleumot.

Az apátságtól másfél kilométerre helyezkedik el a kastéllyal egyidőben létrehozott kert, mely a fallal körülvett viktoriánus kertek egyik legszebb példája. Egy patak osztja két részre: a virágoskertre és a konyhakertre. A virágoskertben jellegzetes viktoriánus elrendezésű, geometrikus formában kialakított virágágyásokat láthatunk, számos különleges és színpompás növénnyel. A virágoskert északi részén állnak a trópusi növényeknek otthont adó üvegházak, továbbá itt helyezkedik el a kertész háza is. A pataktól nyugatra kialakított konyhakert szintén nagyszerű látványt kínál, zöltség- és fűszernövények dekoratív sokaságával.

Az Europa Nostra díjas kert a „Nagy Ír Kertrestaurálási Projekt” részeként folyamatos felújítás, szépítés alatt áll. Cél hogy visszanyerje eredeti dicsőségét, Kylemore-t Írország kertészeti és botanikai központjává téve.

(A szerző felvételei)

A „miniatűr katedrális”

A kertben

L. Csépanyi Katalin

Káplár László Jó Ember Díj – első átadás

Idén adta át először a Káplár László Emlékére Kulturális Alapítvány a Jó Ember Díjat. Az öttagú kuratórium – Dankházi Lajos (elnök, Budapest), Králik Ivánné (Pécs), Kurucz Gyula (Pécs), L. Csépanyi Katalin (Pécs), Tárkányi Béla (Debrecen) – úgy döntött, hogy az induló évben két díj kerüljön kiosztásra. A díjátadási ünnepség a Pécsváradi Várban volt, az István király szálloda lovagtermében, április 29-én.

Jelöltek:

† **Káplár László** – posztumusz, a díj névadója

Dobos László, Pécs – Dobos László, 74 éves. Képes szeretni a legmegátalodottabb embertársát is. A Zeneiskola igazgatója volt. A Pécsi Kamarakórusnak Tillai Auréllal együtt alapítója volt. Jelenleg tanít a Hittudományi Főiskolán, vezeti a Pius templom énekkarát, felnőtteknek hittant tanít a Pius templomban immár 8 éve. Szívvel, egyszerűen, önzetlenül, csendben teszi a dolgát: szolgál.

Varga Ferenc, Pécs – Erdélyi gyerekek és felnőttek támogatója évtizedek óta. Nyári táborokat szervez erdélyi gyermekeknek, az ellátásukról maga gondoskodik, összefogja a határon túli magyar nyelven megjelenő gyermeklapokat. Amikor kell, mindig segíti a nehéz helyzetbe került erdélyieket, Magyarországon és Erdélyben egyaránt.

Farkas Tamás, Pécs – A Misina Egyesület létrehozásával nagyon sokat tett a környezeti nevelés érdekében. Fiatalok százai járnak rendszeresen a Misina Egyesület által működtetett állattalpre, ahol megismerkedhetnek a különböző állatokkal, és aki akar, dolgozhat is.

Töttös Sándor, Zengővárkony – A zengővárkonyi néptáncgyűttest vezette több évtizeden át. Nemzedékek nőttek fel a keze alatt – nemcsak a táncot, hanem a hagyományokat szeretettette meg a fiatalsággal. Önként vállalt feladatát önzetlenül, anyagi haszon nélkül végezte, sőt ő áldozott pénzt és fáradságot arra, hogy a táncgyűttestnek legyen miben fellépnie.

Dr. Rideg Lászlóné, Pécs – Sok ezer idős ember ellátásának megkönnyítésében működik közre, konkrétan a Szociális Háló Egyesület létrehozása is őhozza kötődik (1995), továbbá Baranyában ő hozta létre a hospice szolgálatot, rákosok és haldoklók megsegítésére 1999-ben. Nagyfokú önzetlenség jellemzi. Megszállott. Nemrég lett nyugdíjas (korábban a Pécsi Idegsebészet főápolója volt).

Tóth K. Sándor, Vajszló-Pécs – A vajszlói körzet lelkésze volt, 83 éves. Pécsre költözése után létrehozta az Ormánság Klubot, összefogja az elszármazott ormánságiakat. Mindenki szereti, tiszteli, aki ismeri. Önzetlenségével, szerénységével, segítőkészségével érte el ezt.

2006. évi díjazottak:

Jó Ember Díj: **Káplár László** posztumusz

Jó Ember Díj: **Dr. Rideg Lászlóné** – a kulturált életminőségért kifejtett tevékenységéért Judit Hagner alkotását vehette át

Jelöltként a 3. helyen végzett **Töttös Sándor** Bálint Ferenc kisgrafikáját kapta ajándékkul

Dr. Rideg Lászlóné átveszi a díjat

Töttös Sándor és Dankházi Lajos

Dr. Rideg Lászlóné Irma

Debrecenben született, érettségi után a debreceni egészségügyi szakiskolában végzett. Mindhárom lánytestvére az egészségügyben tanult és dolgozik. Kötelező gyakorlatra került Pécsre, rögtön a mélyvízbe: az akkut ambulanciára a 400 ágyasra, egy perc megállás nélkül dolgoztak, nem nézték az órát, hogy lejárt a munkaidő, soha nem volt téma, hogy mennyit fizetnek ezért, vagy mennyi a túlóra. Az ortopédiai műtőbe került, ahol hasonló volt a munkamorál és a leterheltség, mint az ambulancián. Ezt követte a járóbetegellátás, a Lác utcai rendelőintézet főnővéreként, 1991-ben az egészségügyi szakiskolába ment oktatni, majd 1994-től az idegsebészeti klinika ápolásvezető főnővére lett, 2004-ig, nyugdíjba menetelig.

1995-ben egy szakdolgozói kongresszust rendeztek, 1200 fő részvételével a POTE-n. Akkor tudatosult az ápolásvezetőkben, hogy mennyi probléma van az ellátásban: a kórházból kikerült beteg nem tud diétázni, nem tudja az eszközöket használni, nem tudja kiváltani, a család nem tudja ápolni – vagyis az egészségügyi ellátás és a szociális ellátás között van egy nagy űr, s azóta, ahogy ő fogalmaz: határtalan idealizmusukkal segítenek a hiányzó láncszemben, a kórházi ellátás és az otthon között.

1995-ben hozta létre többedmagával a Szociális Háló Egyesületet, azóta a munkájával párhuzamosan ez tette ki életét, a család mellett. Kiépítették a házi gondozó szolgálatot, évente 4000 szakápolási viziten 3-400 beteg ellátása. Beindították az ápolási intézetet először Pécsen, jelenleg ez Sellyén működik. Magyarországon az egyetlen szakápolói intézet, amely mögött nincs intézmény, egyház, csak egy egyesület.

A tevékenység folyamatosan bővült. Az ápolás, a házi gondozás mellett hospice szolgálatot működtetnek, kölcsönzést végeznek. A hospice szolgálat: segítség az ápolásban, a halálra felkészítésben, a súlyos, gyógyíthatatlan, daganatos betegek és családjuk lelki megerősítésében. A kölcsönzés: külföldi adományokból – kórházi ágyak, szobavécék, kádiftek, betegtolókocsi, járókeret stb. – ingyenes használatba adása a rászorulóknak. Nemcsak időseket látnak el, hanem fiatal balesetesekeket, betegeket is. A képzések a házi ápolásra, a hospice szellemiségre, a szeretetteljes gondoskodásra irányulnak.

Mindezek alapján döntött úgy a kuratórium, hogy dr. Rideg Lászlóné Irma méltó a Káplár László Jó Ember Díj elnyerésére.

* * *

A díjátadást követően a résztvevők többsége a Zengőn emlékezett Káplár Lászlóra, a teljes pompájában virító bánati bazsarózsák társaságában.

(folytatjuk)

SMS 100
akár
7 Ft/SMS*

Üzenj bátran!

Szöveges üzenet küldéséhez szükséges a T-Mobile-tól SMS 100 szolgáltatás felvételét követően a 1230-as számra történő hívás. Az SMS 100 szolgáltatás használata során a T-Mobile-tól történő hívások díja 7 Ft/SMS. A szolgáltatás díja az SMS 100 szolgáltatás díjából is tartalmazza a 7 Ft/SMS díjat. Az SMS 100 szolgáltatás díja az SMS 100 szolgáltatás díjából is tartalmazza a 7 Ft/SMS díjat.

T-Mobile
Jobb veled a világ

www.t-mobile.hu

T-Mobile üzenetek:

Rákóczi u. 19. Nyitva tartás: **H.-Sze.:** 8:30 - 17:00, **CS.:** 8:30 - 18:00, **P.:** 8:30-17:00, **Szo.:** 8:30 - 12:00

Bajcsy-Zs. u. 9. (Új Forrás Üzletház, az Árkád mellett) Nyitva tartás: **H. - Szo.:** 9:00 - 20:00

Winkler András

Örök társunk: a fa – 5.

Winkler András

Az erdőpusztítás másik területe a fahamu- és hamuzsír-felhasználás volt. Néhány évezreddel ezelőtt – valószínűleg a Nílus völgyében – fahamut homokkal összeolvasztva üveget készítettek. Amikor aztán ablaküvegezéshez is használták, ugrásszerűen megnőtt az üvegyártás, és ezzel együtt az erdőirtás is. A gyártás lassítására Franciaországban 1700-ban ablakadót vezettek be. Elképzelhető a fahabzsolás mértéke, ha a következő számokat ismerjük: 3 kg fahamu készítéséhez 1000 kg bükkfa, 2000 kg tölgyfa vagy 4000 kg nyárfa kellett.

A hamuzsír a textiliparnak is fontos alapanyaga volt, a lenvászon kikészítéséhez használták. Mikor a gyapot kiszorította a lenvászont és a selymet, óriási mennyiségű hamuzsír kellett a fehéritéshez, mosáshoz és a közbenső kezeléshez. Európából már nem volt fedezhető a nagy mennyiségű fa, így hát megindult Afrika és Amerika erdeinek a „fogyasztása”.

A kátrány a hajógyártás fontos anyaga volt. 1700-ig Svédország és Oroszország volt a legnagyobb szállító, utána Észak-Amerika vette át a szerepet. A fapusztítás mértékére jellemző egy korabeli leírás: 1t kátrányhoz 15 db nagy fát kellett feldolgozni.

Az erdőpusztítás megállítására egyetlen megoldás lehetett: el az erdőtől, amely az ipar zabolátlan fejlődéséhez már nem nyújthatott elegendő nyersanyagot teljes kipusztulása nélkül.

1784-ben N. Leblanc-nak sikerült kősó, kőszen, mész és kénsav szintézisével szódát készítenie. Ezzel az erdők tehermentesültek. Leblanc eljárását később Solvay tökéletesítette. Leblanc, az erdők megmentője egy szegényházban lett öngyilkos. Ne felejtsük el a nevét!

Sok próbálkozás után végül a fa lett a legjelentősebb alapanyaga a papírnak: a fából papír lett.

Az emberiség fantáziája kimeríthetetlen, és egyre nagyszerűbb találmányai vannak, a fával kapcsolatban is. De vannak olyanok is, amelyek miatt szégyenkeznünk kell és biztos, hogy az erdőben élő fa is szomorúan venné tudomásul, hogy egyszer keresztfa, karó,

vagy puszkapor lesz belőle. A klasszikus robbanószerek közül a puszkaport és a nitrocellulózt említjük. Tompítsuk azonban rögtön az előbbieket. A nitrocellulózból kámfor segítségével készült a celluloid, melyből számtalan használati cikket gyártottak, s amelyek közül a legjelentősebb ifjúságunk nagy élménye, a film megjelenése volt.

Érdekességek a soproni fakutatásokból

A Nyugat-Magyarországi Egyetemen, Sopronban a Faipari Mérnöki Kar megalapítása óta komoly kutatómunkát végez. Különösen előnyös, hogy a testvérkar, az Erdőmérnöki Kar erdészeti kutatásaihoz kapcsolódhat. Sopronban van hazánk egyetlen Fakutató Intézete és Faipari Minőségellenőrző Intézete is.

*A harkányi fürdő csarnok akácfa főtartói.
Wittmann Gyula munkája.*

A hazai fakutatók feladatai sokrétűek és érdekesek. Mindenekelőtt az erdők gazdag, de főként lombos fafaj összetétele játszik nagy szerepet munkájukban. Számos kutatómunka irányul egyes eddig kevésbé használt fafajok szerkezetének, viselkedésének megismerésére. Fontos törekvés a takarékos fafeldolgozási technológiák kialakítása. A fával dolgozó ember az erdő csodálatos ajándékát veszi a kezébe, hogy megmunkálja, hogy alkosson belőle. A fa rendkívül heterogén matéria, de aki igazán ismeri, az minden részét, részecskéjét becsülni tudja, és előre megálmodja, hogy mi készülhet belőle. Néhány érdekes szerkezetet, munkát gyűjtöttünk csokorba.

A büszke, szép faszerkezetek közé tartozik a harkányi fürdő csarnoka, ahol a 37,5 m-es fesztávolságot akácából

készült rétegelt, ragasztott főtartókkal hidalták át. Az akácfa ragasztása addig nem volt megoldott. A kutatások alapján azonban a megfelelő nedvességtartalmú fát már jól lehetett ragasztani. A méretezés is a ragasztási szilárdság alapján történt.

Szent József kupola az egyetem kertjében

Különösen kedves számunkra az egyetem soproni kampuszában fiatal oktatóink által tervezett és épített kísérleti kupola. A Divós Ferenc által vezetett csoport szellemesen méretezett csomópontokkal 65 m²-t fedett le mindössze 0,7 m³ szibériai fenyőből. Hat éve áll, a hallgatók kedvenc találkozási helye, amelyet Szent Józsefről, az ácsról, a fával dolgozók védőszentjéről neveztek el.

A Szent József kupolának kiváló az akusztikája. Nem egyszer hozzák ide hallgatóink az akácából épített marimbát, amely a xilofon mélyhangú változata. A vájt fülűek tudják, hogy a marimbát, xilofont rózsafából, paliszanderből készítik kiváló akusztikai tulajdonságaik miatt. Az itthoni akácfa megfelelő válogatás után, nem különben nagyszerű alapanyaga lett a marimbának.

Az alábbi képen a Horváth Miklós által tervezett és készített négy oktávós akácfa marimba látható:

(folytatjuk)

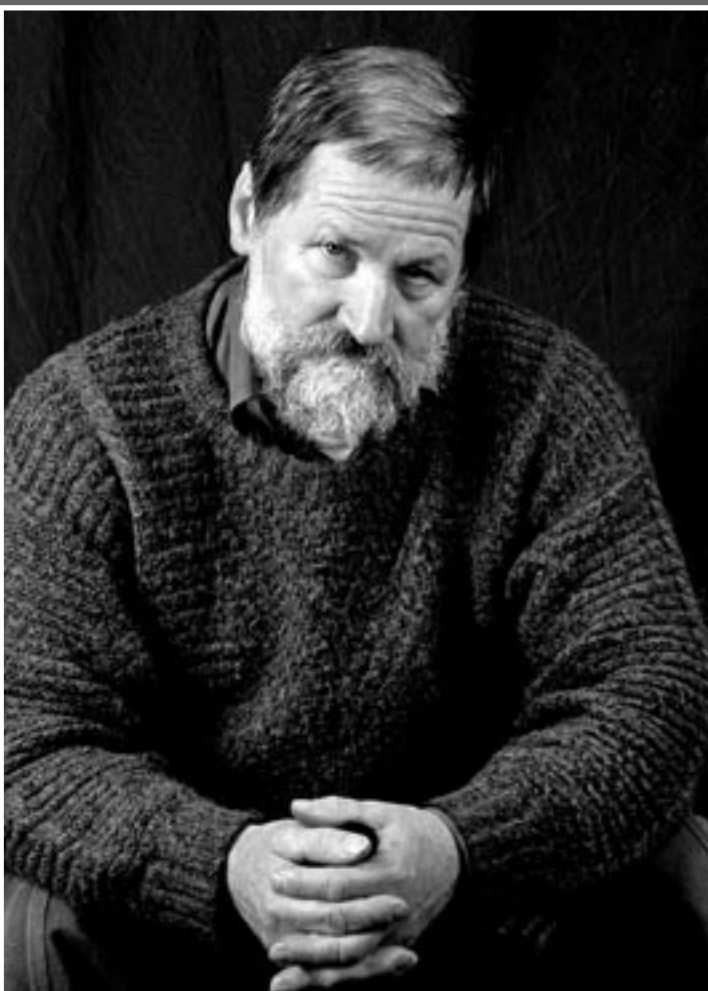
Leila, 1976

Gyermekportré, 1975

Bahget Iskander képei

Buda Ferenc, Kossuth-díjas költő

Az 1943-ban született Bahget Iskander Szíriában látta meg a napvilágot. 1967 óta Magyarországon él, ahol mérnöki diplomát szerzett, majd mérnök tanár lett. Kecskeméten lakik, 1968 óta foglalkozik a fotózással.

Díjainak, elismeréseinek, jutalmainak a száma jelentős, hiszen több mint 250 egyéni és közös tárlaton szerepelt eddig képeivel. Rendezett már kiállítást az erdélyi menekültek részére, a Magyar Fotográfusok Háza megsegítésére, autista gyerekek támogatására.

Legismertebb képei fekete-fehér fotók. Szociofotók, portrék, a sivatagi világgal kapcsolatos tájképek, a magyar irodalom jeles személyeit bemutató fotók tették híressé, ismertté nevét a magyar fotográfiában. Szorosan kötődik a Forrás című irodalmi, művészeti folyóirathoz.

1990 óta saját műtermében dolgozik, készít reklám- és divatfotókat, prospektusokat, katalógusokat.

Buda Ferenc József Attila díjas költő írja róla: „Legsikerültebb portréin is az arcok fény- és árnyékfoltjai, domborulatai, redői és horpadásai mögött, a fénylő, fátyolos, megrebbenő, öntudatos és szorongó tekintetek mögött ott él, ott virraszt egy-egy emberi sors, állapot, korhelyzet, a nem mindig vidám jelen- és jövőkép.” Minden fotójában érezhető a legfontosabb, a legjellemzőbb pillanat. Ez teszi őt igazi művésszé. Bahget nemcsak jó művész, legalább ilyen jó, melegszívű barát is. „Egy szó mint száz: igencsak kell ide ez a szírialista magyar fotós.”

TÁM LÁSZLÓ

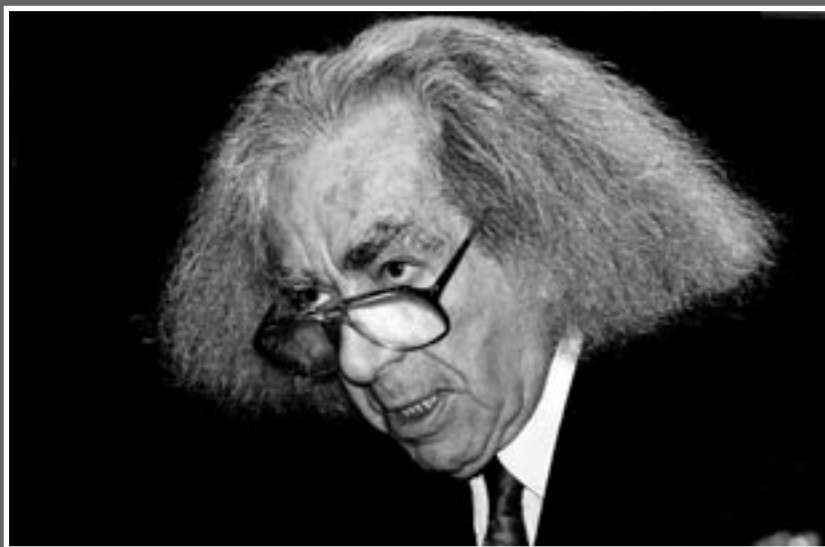

Fatima, 1981

Maszkok, 1974

Faludy, 1989

MALÉV, 1981

Gyermekportré, 1981

Videcz Ferenc

Ipszilonnal avagy közönségesen – 2.

© Videcz Ferenc

Miután zsigeri vívódásaim odalenn elcsitultak, ismét elindultam a számomra oly kívánatos magasságok felé. Jószerével még el sem helyezkedtem. Éppen azon törtem a kobakom, mivel üssem agyon az időmet, aminek semmi köze a vadászathoz, amikor nehezen leppezett undorral a szóró felé fordultam. S azon nyomban meghűlt bennem a vér. A kis tisztás közepén egy vaddisznó állt. Tökéletesen keresztben, átkozottul maga-kellettően, csábos mozdulatlanságban. Bár a „disznó” titulus oly mértékben sem illett rá, mint Trabontra az „autó”, arcátlanul mégis minden áron háromszázadik akart lenni. Minő nagyképűség!

A tömény dekadencia ördöge brutálisan sarkantyúzni kezdett:

– Lódd meg! Lódd már meg! Mire vársz?!

Esztelen csinnadrattájával szinte teljesen hallhatatlanná tette a jobbik énekből elősejlt neoavantgárd harmóniákat:

– Ugyan már! Fordítsd el tekintetedet, s gondolj inkább az amőbák násztáncára! Hiszen ha meglövd ezt a természet által végelgyengülésre szánt jószágot, akkor örülnöd illik, netán elégedett leszel, agyadra rózsaszín ködök ereszkednek, el kell mesélned társaidnak a sztorit, és mindez olyan közönséges, méltatlan hozzád!

Megrázkódtam a gondolattól, hogy kis híján engedtem a kísértésnek, csaknem szabadjára bocsátottam alantas ösztöneimet. Mit tegyek? A malac úgy állt ott, mintha kitömték volna. Lélekben bizonyosan a Természettudományi Múzeumba képzelte magát.

– Lőnöm kell! Édes Istenem, add, hogy elhibázzam! Vagy legalább rosszul lőjem meg! Hogy legyen benne egy kis mérgeledés, egy kis diszharmónia, vagyis ÉLET, így csupa nagybetűvel!

Ki törődik veled, hogy giccsesen hangzik? De negyven méterről mafláskodjam el? Nappali fényviszonyoknál? Tökéletesen belőtt és alátámasztott puskával? 7x50-es céltávcsővel? (A márkát az esetleges következményeket elkerülendő nem írom ide.) Talán ha behunynám a szemem... De még akkor is teljesíthetetlennek tűnik a feladat! Esetleg fel kéne állnom, és nyolcszor-tízszer gyorsan megpördülnöm saját tengelyem körül... Miért is nem maradtam inkább otthon, tematikus pályázatot írni a gőzölős vasaló vadászatra gyakorolt pszichoanalitikus hatásairól! Most nem lennék ekkora slamasztikában!

– Menj már innen, te szerencsétlen perszóna! Mire vársz még? Hogy elénekeljek egy koloratúr-szoprán áriát valamelyik Mozart-operából, vagy eltáncoljam a laskásfalvi betyárost? Hát azt várhatod!

Puskám eközben, görcsösen ragaszkodva a korábbi hagyományos eseménysorokhoz, önállósította magát: a szátkereszt rátapadt kiszemelt zsákmányom füle-tövére, és máris dörrent a lövés. A vad tűzben rogyott.

– Ūristen, mit tettem, de főleg mit írtam!!! Még hogy „tűzben rogyott”? Az őszövetségi időkben ilyen istenkáromló mondásért mindössze megköveztek volna. Manapság viszont ennél sokkalta súlyosabb büntetés vár rám: olvasóim soha többet nem veszik kezükbe egyetlen írásomat sem. Érthető! Melyik jó ízlésű ember olvasna giccses, tömény banalitást? Kálmán bácsi, Zsiga bácsi, s a magyar vadászat minden szentjei és félistenei – kik még leírhattatok efféléket – a boldog vadászmezőkön könyörögjete szerencsétlen lelkem üdvéért! Kérjétek a vadászati irodalom esztéta-ideológusának bocsánatát romlásnak indult fejemre! Tekintsen régóta tartó barátságunkra, s legyen elnéző velem az Utolsó Ítélet napján!

A nehéz pillanatokban üstökös csóvajaként villant meg bennem a felismerés: van megoldás! Egyik író-géniuszunk mondta anno: „Az nem hír, hogy a kutya megharapta a postást. Bezzeg ha a postás a kutyát, az már igen!” Az utóbbi időkben mi is egyre gyakrabban írhatjuk le: „A vadász tűzben rogyott.” (E téren is folyik a megújulás a vadászatban?) De nem! Mégsem lenne jó, ha minden sztori így végződne! Többek között azért sem, mert – tartok tőle – előbb-utóbb ez a fordulat is monotonná tenné a vadászirodalmat.

Ideje visszakanyarodnom lövésemtől jobblétre szenderült, lelkét kilehelt (így már elfogadhatóbb) vaddisznómhoz. (Elvetemült, érzéketlen, cinikus kocapuskás emígyen fogalmazna: „Lövésemtől a disznó ott helyben egy életre megutálta a kukoricát”. A poénkodó meg valahogy így: „... elküldtem neki a lábizom-lankasztót”. Tőlem viszont távol áll minden efféle perverz gondolat!)

Hogy könnyítsek a lelkemre zuhant hatalmas terhen, máris belefogtam a vezeklésbe: nem örvendeztem. Jusst sem! A háromszázadik? No és! Az is csak olyan szám, mint a többi! Erősen fogadtam, hogy az alkalomra tartogatott, márkás pezsgőt este a vadászházban vendéglátóimmal a hősiesen harcoló tuszi felkelők egészségére fogom felhörpinteni.

Miután némileg sikerült megnyugodnom, már azért sem háborgtam, hogy lövésemet követően egy másik disznó is beszaladt a tisztásra, átvéve jobblétre szenderült társától korábbi szobor-szerpét. Bugyután bámultam a semmibe, ahelyett, hogy jól irányzott lövéssel leterítettem volna. De – mivel elejtése pillanatának majdani leírására nem jutott eszembe egyetlen elfogadható kifejezés sem – inkább hagytam, menjen Isten hírével! Nem tudom, etikusan cselekedtem-e? Legfeljebb utólag számon kérik tőlem, hogy nem tartottam magam a már jogerőre emelkedett, modern változat betűihez: „Lódd a vadat, ahol éred, ezzel is az erdőt véded!”

(folytatjuk)

FEHÉR & SÁRGA

SZAKMAI TELEFONKÖNYV

- ✓ Cégek, vállalkozások, intézmények, hivatalok elérhetőségei
- ✓ Betűrendes és szakmai rendszerezés
- ✓ Országos lefedettség
- ✓ Európai szintű adatbázis
- ✓ 6 nyelvű kereső

www.kozuleti.com

Magyar Közületi Internettudakozó és Telefonkönyvkiadó Kft.

Bandi András

Civil kurázi – EU fővárosokban

Bandi András

Tizenegy dél-magyarországi nemzetiség, valamint az erdélyi határon túli magyarság képviselői ez év áprilisának első napjaiban Brüsszelbe és Strasbourgba látogattak. Látogatásuk fő célja az egy évvel korábban elkezdett munka folytatása volt. Rá szeretnének világítani a már EU-tag Magyarország nemzetiségeinek még megoldásra váró problémáira, illetve egy kis ízelítőt szerettek volna adni a pécsi, baranyai és a szegedi nemzetiségek sokszínű folklórából, népi kultúrájából.

A szervezők, a Magyarországi Németek Pécs-Baranyai Nemzetiségi Köre, valamint a Híd- Európáért Nemzetiségi Civil Egyeztető Fórum már egy hónappal előtte egy Nemzetközi Nemzetiségi Fórummal zárta Pécssett a mintegy egyéves előkészítő tárgyalássorozatát. A fórumon megvitatták a nemzetiségi oktatás, nyelv és identitás kérdését, a kisebbségek történelmének és kulturális örökségének fontosságát, a kisebbségi egyéni és kollektív jogok érvényesítésének lehetőségeit és a nemzetiségi szociálpolitika égető kérdéseit. A vitán végén összesítették megállapodásaikat, javaslatokat és felhatalmazták képviselői-

ket, hogy a strasbourgi EU-Parlament magyar és más nemzetiségű, kisebbségi ügyekkel foglalkozó képviselői elé terjesszék elképzeléseiket, mintegy segítve őket a kelet-közép-európai „kisebbségi lét” jobb megértésében.

A delegáció másik, szép létszámú kontingense a brüsszeli Magyar Intézetben kapott főszerepet. A vérmérsékelt sváb táncosok, a pogányi horvát menyecske-kórus, valamint a ruszin gitárkísérettel előadott népdalok és táncok óriási sikert váltottak ki. Két képzőművész pedig, a baranyai svábság és a horvátok népi kerámia tárgyait tették közkinccsé.

A Szt. Mihály katedrális tövében, elit helyen elhelyezkedő intézményben a civil delegáció tagjai sajnos nem az elvárásaiknak megfelelő fogadtatásban részesültek. Bár a pécsi szervezők lassan már egy éve szervezték a „bemutkozásukat”, ezt a múlt év október-novemberében faxon és telefonon is egyeztettek a brüsszelieliekkel, a „vendégszereplésük” sajnos nem került be sem a havi, sem semmilyen más programelőzetesbe. Az eseményt reklámozandó egy kis papírfecnit aznap ragasztottak ki celluluszal a hirdetőtáblára.

A fogadtatásról, ennek ellenére csak annyit, hogy a bemutatkozásokat követő vitaest minden várakozást fölülmúlt, a kiszármazott hazánkfiainak nagyobb hányada csak most szembesült azzal, hogy a kisebbségeknek több mint másfél évtizeddel a rendszerváltás után sincs képviselete a Magyar Parlamentben.

A már jól bevált „nosztalgiazást” a hús-vér igazságok ütköztetése váltotta fel. Feloldásképpen, pedig épp jókor jött a spontán

sváb-táncosok, amin mindenki táncra perdült egy polka vagy keringő erejéig.

Strasbourgban jó volt azt látni, hogy a magyar képviselőkön kívül több más nyugat-európai kisebbséget reprezentáló képviselő megértően közelít a magyarországi nemzetiségek ügyéhez, és ha kell, teljes összhangban kiáll a határokon túli magyarság jogaiért.

A több európai nyelvre lefordított „kisebbségi petíciót” ígéretük szerint át tanulmányozzák, a benne leírtakat fel fogják használni jövőbeli munkájuk során.

Az utazás során volt egy kis kitérő Belgium egyik kevésbé ismert kisebbségénél, a németül beszélő belgák HAZÁJÁBAN. Csak így, nagy betűkkel írható! A történelem során többször is vitatott, Németországhoz el- és visszacsatolt, mintegy 37 000 főt számláló kis közösség Eupen fővárossal, teljes autonómiával rendelkezik. Saját Parlamenttel, miniszterelnökkel, miniszterekkel, és lehet, még saját himnuszuk is van! Harmadik nemzetként, elfogadva, mindenki által tiszteletbe tartva.

A dél-magyarországi kisebbségek egy petícióval indultak útra, és több, új tapasztalattal tértek haza. Az, hogy ott és itthon nyitott fülekre találnak, az már a jövő zenéje.

Rockmaraton 2006.

Soha nem látott mennyiségű zenekar lesz látható és hallható a hétnaposra bővült Rockmaraton fesztiválon júliusban. A helyszín továbbra is változatlan: a Pécshez közeli Malomvölgyi Arborétum festői környezetben várja a zenére éhes rajongókat. Három színpadon 137 zenekar lép fel. Az idén első ízben felállított HammerWorld Színpadon a finnországi Finntroll és a németországi Madsin jelenti majd a külföldi zenei csemegét. A magyar rockzene és heavy metal színe-virága tiszteletét teszi a rendezvényen: itt lesz a Tankcsapda, az Ossian, a Depresszió, a Pokolgép, a P. Mobil, a Deák Bill Blues Band és a Moby Dick. A Rockinform Színpadon pedig a kisebb, de annál lelkesebb rajongótábor maguk mögött tudó zenekarok muzsikálnak majd: Stereochrist, Bridge To Solace, Sear Bliss, Hard, Fürgerókalábak stb. A kedvezményes hetibérletről és további érdekességekről a www.rockmaraton.hu honlapon tájékozódhatnak az érdeklődők. SZIGETVÁRI KRISZTIÁN

Antos Árpád

Barangolások Erdélyben – 63.

Negyedik utazás (9. rész)

Nagyszeben

A Fogarasi havasok felé tartva rövid sétára megálltunk a Szászföld fővárosában, Nagyszebenben. Már a középkortól Erdély legnagyobb iparos-, kereskedő- és művelődési központja. A szászokat a XII. században telepítette le a környéken II. Géza király a Vöröstoronyi-szoros védelmére. E század végétől az erdélyi szászok egyházi központja. 1224-ben II. Endre szabadságlevele alapján politikai szervezetük székhelye is. Várát – melyet 3 fal-öv vett körül – a XV. századra bevehetetlenné építették. A törökök hatalmas seregeikkel 3 ostrom során sem tudták elfoglalni. Jelentős volt fegyverművessége, posztógyártása és ötvösművészete. 19 céh 25 iparágban működött a városban a középkorban. A XIV. századtól jelentős iskolaváros is. A XVIII. századra lakóinak száma hirtelen megnőtt. A várfalakon kívül új városrészek alakultak ki.

Sétánk során az egykori várfalak megmaradt részeit néztük meg. A Fegyverkovács-, a Fazekas- és a Kádár-céhek által védett toronyok a XIV-XV. században épültek. Érdekeségük eltérő stílusukban rejlik. A Fegyverkovács-torony nyolc-, a Fazekas-négy-szögletű, a Kádár-kerek alaprajzú. Mindhárom hegyes tetejű, sok lőréses toronyfej van. A Kádár-tornyot buzogányszerű, szép kialakítású felső rész fedi. A tornyokat gyilkjárós, lőréses fal köti össze.

Az Óvárosban a Nagytéren – az egykori vásárok helyén – a barokk-rokokó stílusú Brukenthal-palotát csodáltuk meg. Sajnos csak kívülről. Erdély talán leggazdagabb múzeumának megtekintését későbbi utunk-

Brukenthal-palota

ra kellett halasztanunk: késő délután volt. Már bezárták. Elmaradt Erdély evangélikus székesegyházának, a várostoronynak és a híres falu-múzeumnak a meglátogatása is.

Kirándulás a Fogarasi havasokban

A Déli-Kárpátok legnagyobb és legmagasabb hegyvonulata. Nyugat-keleti irányú főgerince 70 kilométer hosszú. Ebben a hegységben vannak az ország legmagasabb csúcsai: a Moldoveanu 2543, a Negoj 2535, a Nagy Vist csúcs 2527 méter. Sok a 2000 méter körüli csúcs, mely piramis alakú. Inkey Béla magyar geológus 1882-ben méltán nevezte a hegységet erdélyi Alpoknak. Időjárása ennek megfelelő: vannak olyan völgyei és katlanai – különösen az északi oldalon – melyekben augusztusban sem olvad el a hó. Zord vidék. 1000 méter felett nem lakják, az állattenyésztés is csak évszakos.

A gerincen a déli és az északi oldal között nincs természetes átjáró, hágó vagy szoros. Ezért egy helyen, a Paltin 2399 méteres csúcsa alatt az ember teremtett átjárót azzal, hogy alagutat fűrt. Mi is oda igyekeztünk, az 1932-ben természetvédelmi területté nyilvánított tájra.

A Nagyszeben-Brassó közötti országútról Árpásnál letérve lassan elmaradtak a lakott vidékek. Az 1974-ben épített Transzfogarasi út erősen emelkedő, sűrű, éles kanyarokkal vezetett az 1234 méter magasban épült „Cascada” hegyi szállodához. Az alpesi stílusú épület keskeny völgyben fekszik, a kabinos felvonó alsó állomása mellett. Nevét a közeli 70 méteres „Bilea” vízesésről kapta. Szobáinkból remek volt a kilátás rá és a felette csillogó, hósapkás Negoj 2535 méteres csúcsára. A látvány a kelő- és a lenyugvó Nap fényében felejthetetlen.

A következő napon friss időre ébredtünk. A hőmérő higanyszála alig hagyta el a 0 C fokot. Csoportunk több részletben a felvonóval a hegyre indult. Kabinunk alja szinte súrolta a hatalmas fenyők csúcsát, miközben elhaladtunk a zúgó vízesés mellett. Láttuk a hegyre vezető autótutat, melyet több helyen tetővel védenek a lavinák elől. Ennek ellenére járhatatlan volt: sok helyen

csak az útjelző táblák, esetleg a vaskorlátok látszottak ki a hóból.

2034 méterre emelkedve, hatalmas sziklatatlanba – a télbe – jutottunk. Körben kétezres csúcsok, mellettünk 2-3 méteres hóból épült falak. Felettünk a felhőtlen kék ég, szikrázó napsütés. Május vége volt – de mi februárnak éreztük. A jégkorszak maradványa – a Bilea tengersizem – befagyva, csak egy kis szobányi részén mutatta meg vízfelületét. 360 méter hosszú, 240 méter széles a tó, 2-3 méterrel a hómező alatt. (Mélysege eléri a 11 métert.)

A katlan közepén hatalmas sziklatömb. Társaságunk megmászta, és a nemzeti színtű, koronás zászlónk lengetése közben elénekeltük a Himnuszt. Nagy-Magyarországra emlékeztünk ezzel, hiszen az ezeréves országhatár a felettünk magasodó gerincen húzódott. A nagy hóban – hosszú libasorban menetelve – felkerestük a gerinc alatt átvezető alagutat. Bejáratát félig betemette a hó, kapuja bezárva. Sajnos ezért nem tudtunk átkelni az egykori határon a hegy déli oldalára.

Amikor visszatértünk a szállodához, elmentünk a vízeséshez. Vize onnan jön, ahol délelőtt jártunk. Igen meredek sziklás hegyoldalban zúdul le, vízharmattal hintett be bennünket. Robajától a hangunk sem hallatszott.

Vacsora után a friss levegőn sétálva ismét szerencsénk volt: a tele Hold erős fényével megvilágította a Negoj-csúcsot, melynek hósapkája szikrázott a sötét háttérben. Távcsőnkkel felejthetetlen látvánnyal búcsúztunk a Fogarasi havasoktól.

(A szerző felvételei)

Patak Sándor

A Sellyei Hévízfürdő

A fák által körülölelt fürdő 3,2 hektár területen fekszik Sellye északi részén. Az 1962 óta üzemelő létesítmény az Ormánság egyik legfontosabb turisztikai vonzerejét jelenti. Néhány éve még csak két medencében „hűthette le magát” az ide látogató, ám mára ezek száma négyre emelkedett. A tanmedence 28-30, a sportmedence 26, a gyermek

lehet itt, más kikapcsolódási lehetőségek is adóttak. A kisgyermek részére nemrég játszótér került kialakításra, a sportolni vágyók pedig szürke homokkal borított strandkézilabda-, illetve futballpályán, valamint lánbteniszpályán elégíthetik ki mozgásigényüket. Ezekon kívül egy szauna, öt darab vendéglátóegység, kültéri hangosítás szolgálja a vendégek szórakoztatását, az idei labdarúgó világbajnokság ideje alatt pedig a sportbarátok kivetítón élvezhetik a mérkőzéseket. Fontos még megemlíteni a kétszintes vendégházat, amely akár egyszerre 14 fő szállását képes biztosítani. Ha mindez nem lenne elegendő, a fürdő közvetlen szomszédságában kempingezni, horgászni és lovagolni is lehet. A szállásfoglalásról és minden egyébéről a 06 73/480-326-os és a 06 20/4956781-es telefonszámokon, valamint a selycom@axelero.hu e-mail-címen és a 06 73/580-003 faxszámon érdeklődhetnek mindazok, akik festői környezetben kulturált kikapcsolódásra vágnak.

medence 30-32, a pihenőmedence 36-40 C fokos vízzel van feltöltve. Minden medence feszített víztükrű, a víz tisztán tartása 2003 óta gépi forgatással történik. Természetesen nem csak fürödni

Jegyárak (forint)	Egész	Kedvezményes
Felnőtt	670	570
Diák/nyugdíjas	470	430
Gyermek	370	350
Kabinjegy	350	
Úszójegy	220	

A kedvezményes jegyárak 14 óra után értendőek! 10 főnél magasabb létszámú csoport esetén egyéb kedvezmények vehetők igénybe.

A Mohácsi Farostlemezyár Rt. boltja /a gyár szomszédságában/ kistételes kiszolgálással várja az asztalosokat, barkácsolókat és a lakossági érdeklődőket!

Saját gyártású termékek:

- natúr farostlemez
- biohumusz - kertészkedéshez

Forgalmazott termékek:

- uni és fautánzatú lakkozott farostlemez és HDF lemezek /a KRONOSPAN-MOFA Kft. termékei/
- OSB lapok - építkezéshez, barkácsoláshoz

MOFA
MOHÁCSI FAROSTLEMEZGYÁR RT.

7700 Mohács, Budapesti út
(a gyár irodaépülete mellett)
Telefon: 69/ 529-599
Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 7⁰⁰ - 14⁰⁰

Kardhordó Kálmán

Bélyegvilág

A Magyar repüléstörténet címen 2002-ben megindított bélyegsorozat harmadik részlete ez év március 16-án jelent meg, a 2002. évi I. és a 2003. évi II-hoz hasonlóan két címet tartalmaz. Az előző négytől eltérően a most feltüntetett gépek nem magyar tervezésűek, nem magyar gyárban készültek, mégis jelentősek a magyar repülés-, sport-, filatéliatörténet szemszögéből.

A 120 forintos címetlen a Boeing 767-200ER típusú, sugárhajtóműves repülőgép képét látjuk. A bélyegen szereplő 1993-as szám a magyar légiforgalom jelentős dátumára utal: 1993-ban Boeing 767-200ER géppel tette meg első ízben a MALÉV a Budapest–New York közti utat. (A Boeing szó hallatán felidéződhet bennünk a dél-koreai repülőgép emlékezetes lelövése nyomán elhangzott akasztófahumor: Mit csinál Iván, ha szűk a rubáskája? – Lő magának „bö inget”).

A 140 forintos címetlen ábrázolt Lockheed Sirius 8A repülőgép nevének hallatán 1931-ben sok

millió magyar szíve megdobbant. Az amerikai Magyar Óceánrepülő Bizottság közreműködésével 1931. július 16-án az újfundlandi Harbour Grace-ből Endresz György és Magyar Sándor vezette Sirius 26 óra 20 perc alatt tette meg az Atlanti-óceán felett a magyarországi Bicskéig terjedő csaknem hatezer kilométer utat. Égboltunk legfényesebb csillagának (26-szor erősebb sugárzású Napunknál), a Szíriusznak nevét viselő repülőgép a Lockheed gyárban készült, törzse teljesen fából, betonsablonra dolgozott különleges, több rétegű, ragasztott falemezből. (Fő üzemanyagtartálya 925 literes.) Endresz György és Magyar Sándor gépe a Justice for Hungary – Igazságot Magyarországnak! – nevet viselte, s e né-

ven vonult be a magyar repüléstörténetbe. Óriási volt a nemzetközi visszhangja is az eseménynek a világcsúcs (távolság, időtartam) felállításán túl is: a trianoni békediktátum ellen tiltakozó magyar irredenta mozgalomnak határainkon kívül is számos hívet szerzett.

Az 1978-ban kiadott „75 éves a motoros repülés” című bélyegsorozatunk 4 forintos címetén is szerepel a Lockheed Sirius Endresz György és Magyar Sándor óceánrepülő alakjával. De a Siriust vélhetjük az 1933-as Repülő bélyegsorozatunk 10 és 16 filléres címetén is, az általános repülőgép ábrázoláson túl. Ezek voltak első olyan bélyegeink, melyeken a bélyegkép alatt fel van tüntetve a tervezés éve, a bélyegtervező neve. (A „FEC” a latin „fecit” = készítette szó rövidítése.) Az 1933-as légiposta sorozatunk kisebb „bélyegháborút” is hozott: a 20 és 40 filléres címet repülőgépeinek szárnyán szereplő GIUSTIZIA PER L'UNGHERIA – Igazságot Magyarországnak! – felirat miatt az ilyen bélyeggel bérmentesített leveleket a csehszlovák postahivatalok NON ADMIS – Nem kézbesíthető – jelzéssel visszaküldték. Válaszul a Magyar Posta a csehszlovákok hármas halmon kettős keresztet ábrázoló bélyegeit nem ismerte el.

A Magyar repüléstörténet most kiadott címeit a korábbiakhoz hasonlóan Dudás László grafikusművész tervezte; az eddigi 6 bélyeg hasonló grafikai szerkesztésű, megoldású; a különböző időpontban történt forgalomba bocsátás ellenére is harmonikus egységet alkot: a repülőgépek képén kívül alnyomatban azok felül- és elölnézeti műszaki rajzát látjuk.

A bélyegek a Pénzjegynyomda Zrt-ben ofszet eljárással készültek, 350 ezres példányszámban.

Szarvas István

Euro-mediterrán nap

Euro-mediterrán kulturális információs nap volt Budapesten. A rendezvényt a Nemzeti Kulturális Minisztérium főosztályvezetője nyitotta meg. Előadások hangzottak az Euro-mediterrán kultúrákkal kapcsolatban. Szó volt a „Fátyol nélkül” – iszlám női festők kiállításáról, amely Keszthelyen tekinthető meg, Bartók Béla zenei gyűjtéséről Algériában, amelyről zenei CD-ROM jelenik meg és a „Fedezd fel az iszlám művészetet!” c. virtuális múzeumi projektről.

A Discover Islamic Art a MWNF hálózat (Museum With No Frontiers – Határok Nélküli Múzeum) által az Euromed örökségi program első szakaszában megvalósított Islamic Art in the Mediterranean (Iszlám művészet a Mediterrán térségben) projekt eredményeit alapul véve továbbfejleszti a műalkotások helyváltoztatását nem igénylő kiállítások szervezésének „Határok Nélküli Múzeum” elvét. Egy új kiállítási formával, amelynek keretében a műalkotások saját természetes környezetükben, eredeti helyükön maradnak, lehetővé vált a földközi-tengeri térségnek, mint az iszlám művészet egyedülálló szabadtéri múzeumának bemutatása, valamint – kilenc tematikus kiállítás keretében – több mint 1000 műemlék és régészeti helyszín bemutatása Egyiptomban, Jordániában, Marokkóban, Olaszországban, Palesztinában, Portugáliában, Spanyolországban, Törökországban és Tunéziában, az Umayyad korszaktól kezdve egészen az oszmán birodalom kezdetéig. Algéria és Szíria kiállítási területbe való bevonásával a Discover Islamic Art projekt két újabb szekcióval gazdagítja ezt a múzeumot.

A virtuális múzeum megnyitásának alkalmából képekkel illusztrált albumot is megjelentetnek.

Az eseményt arab ételek svédasztalos kóstolója zárta.

Garázson kívül tárolóknak, felvonulási épületeknek, horgász háznak is használható

Alapár: 240 ezer forint + áfa

Érdeklődni lehet a 72/447-760 és a 06/30-271-9446 telefonszámokon

A mintadarab megtekinthető:

Pécsett a Kanyar u. 22. szám alatt,

Mohácson a Szőlőhegy,
Csencsevár u. 5-9. szám alatt.

Nagy Diána

Szerelmem a gyűlöletben

Csak akkor gyere, ha szeretsz,
Akkor érints, mikor nevensz.
Lábaid előtt nem hever magány,
Óvatos légy, mert szerelmünk már halovány.
Gyűlöllek, mert becsaptál,
Hátam mögött másról ábrándoztál.
Szenvedélyed a női lélek lett,
De nem uralkodhatsz mindenki felett!
Barátomtól nem ezt vártam,
De megbízni benne csak régen tudtam.
Nyugalmam másnál keresem,
Hisz ez nem volt igazi szerelmem!

Szeretsz, hisz értem élsz,
Szeretsz, mert velem remélsz.
Szeretlek, mert bízom benned,
De ma már gyűlöllek, és megvetlek.

Cardos

Keserű csendben

B. E. részére

*(A világ nem az Anna versek színhelye,
A világ csupán hatalmas színpad,
A hol mindenki Rómeó és Júlia,
Csak nem a Shakespeare-i értelemben.)*

Ifjú lány volt, szép és botor
De inkább vált még szebbé
Mintsem lett volna okos.

Kedves lány volt, bájos-mesés
S mosolyából dalok lettek,
De csak afféle tréfa zenék.

Boldog lány volt, mind szerette,
De lám, akadt ki még jobban
S szívét ajánlotta néki fel.

Csendes lány lett, belül néma,
Kívülről meg tovább boldog,
Nyomta-nyomta nagy dilemma.

Félénk lány lett, gondolkodott,
Bár a választ tudá már rég,
Magában tovább ringatózott.

Botor lány lett, nem is sejté
Némasága bajt hogy kever
S hogy veri a fiú szívét.

Szomorú lány lett, kissé csendes
S bánta, mit már banni késő,
Lelkek törtek, néma csöndben

Mint apró, gyenge, futó felhő.

Fiatalok oldala

Molnár Szilvia

Fáj

az ég a tenyerembe esett
húzza magával szívem:
feketén pulzál a remény

kialudt csillagok mentén
bágyadt szikracsírákból
koromsötétén füstöl a kétség

Terjéki Tamás

Éjsötét fény a halál

sötét verembe estem
ami mindent eltemet
ültem benne és lestem
az éjsötét felleget

szabadulni már késő
nincsen visszaút bezár
egy szikrányi fény sem jó
legfelül vár a halál

Bujdosó Péter

Éjhús

Kéjtől terhes a jelmezbál;
Port és koszt kiabál!
Formás húsráj a bárpultnál
Gondolatot zabál!

Éjhús fénylik a kocsmáknál,
Csordul az édes nyál;
Ösztönsereg, ha húst talál,
Bamba álmom rászáll!

Trónol ködben az agyhalál,
Füstöl a jelmezbál.
Vágy a valóval együtt hál,
Nyögve kapitulál!

Érzelmeken táncol a bűz,
Vágyat pörköl a tűz!
Meztelen koszorúkat fűz
Vágy kapuján egy szűz!

Szerkesztőségünk várja fiatalok rajzait, verseit,
írásait a következő címen:
7614 Pécs, Pf. 59. • e-mail: hethatar@axelero.hu

Balzac gondolata		Ország-ház	Magasra tesz Földtört. kőkor	Igekötő	Lencsevégre kap Testület örege	Többszjel	3	Kórházi osztály Spórás növény	Igaztalan Csendben vés	Előragként ellentétet jelöl Fél ajtó	
		1									
		Dombormű Dél-am.-i állam					Szétadagolja Nitrogén vj.				
2	Vegyjelle Cl, ered. 50			Angol érzelmes dal Kötőszó			1000 Majdnem egy	Utóirat röv. Belül vesztes		Kálium Régi kolégiumi szervezet	
Későbbre tol Határrag						Levitál Ötórai italozás			Asszony-név képző Birságot megállapít		
	Kis Imrék Elringató			Kézén-állás Minimum röv.				Ikon Fűszer			
			Izraelita próféta Szívrítm. szab. fon.				Angol sör Becézett Erzsébet Színesítő				
Korty Idegen női név			Arcon éghet Egyiptomi napisten		Régész teszi Kevert rassz			Fejetlenül kóros Rövid dezodor			
Tantál vj. Ritka női név		Idegen hadtáp Poros élősködő		Fut Fékezhetetlen				Sós keverve 1000			
		Este fele 1		Ideáalom ... István irod.tört.					Szék belseje ...-suta		
			Gábor... színésznő Argon vj.				Kiütés jele Sugár jele		Kötőszó Bizalom a jövőben	Gramm röv. Űrszonda és csillag	
Becézett Bernadett Rézesrag			Egysejtű állat			Krikett kezdete 1		Zenés, táncos est Olasz aj.			
			Szónoki Kiszolgált harcos				Sugár jele A ti tulajdonotok Értékes				
Latin főnévképző Belül szór		5 Bolgár aj.	Régiesen ébred Céltalanul máskál			Majdnem nagy Kevert bor Lerobbant jármű		Félig meghozza Nitrogén			
	Magával sodor Pesti egyetem						Kérdőszócska Névelő	Asszony-névképző Többszjel		Páros halom Füllel érzékelé	
Szem. névmás Vallásos lesz				Gyomnövény Amper				Páratlanul néha Tág keverve		Giga r. ...József miniszter	
Lengyel autójel Állatot kihajt		Mutatószó Elektron röv.		Moszat 50			Kén vj.	Végtelenül gyagya Testrésze			
				Osztrák aj. Szappanmárka		Gramm r. Nagy szoba	Napszak		Páratlanul leró 50	Égési maradvány	
Lóerő röv. Létezik		Dátumrag Földbe temet		Végtelen Antal Spanyol aj.			Ideiglenes lakhely Kétjegyű betű				
	Magamat Végtelen gyár				Fejetlen becs Mező			Elektron röv. Kevert dal	5	Adónem Érdektelen	
Tagló belső		Helyhat. rag	49	Nagytestű páratlan-ujjú patás Gallium vj.						Amper röv. 50 Mutatószócska	
A meleg évszakig				Mghg-pár Idő a fizikában		1	55 Nitrogén	Zala hősnő Norvég aj.			
									Egyfajta igerag		

DRELICSKA ATTILA EMLÉKÉRE

KÉSZÍTETTE: CSÉPÁNYI PIROSKA

A keresztrejtvényt helyesen megfejtők és a megfejtést beküldők közül a szerencsés a Magyar Turizmus kártyát (értéke 4990 forint akciós áron) nyeri meg. Beküldendő Balzac gondolata július 7-ig, a szerkesztőség címére (7614 Pécs, Pf. 59.) postai levelezőlapra vagy levélben, illetve az e-mail-címre (hethatar@hethedhethatar.hu).

Az április 7-i számunk rejtvényének megfejtése: „Nemcsak azok hibásak, akik az ostoba helyzeteket előidéznek, hanem azok is, akik ezt nem akadályozzák meg.” (Matthäus gondolata)

A helyes megfejtést beküldők közül Szarvas Gergő (8200 Veszprém, Haszkovó u.) olvasónk nyerte meg a Magyar Turizmus kártyát.

Shakespeare gondolata		Egyik földrész	Túloldalra jut Fogadkozás	Kereset Szláv népcsoport	Keresztül Parányi részecskék	Édes sp. bor Szerb csoport	Számla jelzője	Végtelen Cegléd	Idegen tagadás Csendsben ság	Sebtapa-szon kelet-kezet
1										
Menekü-lési lehe-tőség					Lecsüng-ve lobog Skand. félsziget				Hat. ige-név képz. Tengeri hal	
Kisbaba igéje	2	Kevert Liza ...-dobbal		Ember-tömeg Keverten fuss!					Szorgos rovar	
			Füstköd				Hangta-lan sál		Román terepjáró	
Orvosi kés Kaláka			Injekciós üvegce Afrikai ország				Az ezerjő hazója Égtáj rövid. Csendes szín		Hangtala-nul közöl Német pálinka	
						Csend-ben mos Vasi tele-pülés		Kevert rés Arany „héja”		Hamvadó parázs
Belül szipog Vas vj.		Pödrő	Római pénzecske	Jut hely neked is	... Kok úszónő volt	3				
	Arzén vj. Német folyó		50 Csónak zöme	Lombos növény Ittas argó	Satíroz					Kén vj. Mózes öt könyve
Korai ke-rékpár Retteg					Többszjel Félig miákol	Fél ítélet	Kálium vj.	Lóláb vége Belül besamel		
		Csend-ben dús ...-mög, dohog	Lendület Kiütés a ringben			Ige jelzője Páratla-nul nagy			Francia arany Állatok	
					Kézzel jelez Kötő-szócska		Hinté Kén vj.			
Term. véd. ter. Barcsnál									Régi súly-mérték	

KÉSZÍTETTE: CSÉPÁNYI PIROSKA

A keresztrejtvényt helyesen megfejtők és beküldők között lapunk egyéves előfizetését sorsoljuk ki. Beküldendő Shakespeare gondolata július 7-ig, a szerkesztőség címére (7614 Pécs, Pf. 59.) postai levelezőlapra vagy levélben, illetve az e-mail-címre (hethatar@hethathatar.hu).

Az április 7-i számunk rejtvényének megfejtése:
„Mint a vasat a rozsdá, úgy emészti az irigy embert saját lelke.” (Antiszthenész gondolata)

A helyes megfejtést beküldők közül lapunk egyéves előfizetését Tokai Gyuláné (7621 Pécs, Rákóczi u.) olvasónk nyerte.

VARÁZSKÉP – 211.

DR. MÁNDOKI LÁSZLÓ NÉPRAJZTUDÓS EMLÉKÉRE

Első számunktól kezdve mindegyikben található varázskép. Dr. Mándoki László néprajztudós nemcsak rendelkezésünkre bocsátotta világhírű rejtvénygyűjteményének ezen darabjait, hanem versikéket is írt hozzájuk. Ezt a hagyományt folytatva Szigetvári-Szattinger Krisztián jóvoltából ismét versikékkal jelennek meg a varázsképek.

Aki megtalálja a képen a keresendőt, kiszínezi, a képet kivágja vagy fénymásolja, és nem rest július 7-ig borítékba téve szerkesztőségünk címére (7614 Pécs, Pf. 59.) elküldeni, megnyerhet 50 szelet csokoládét.

Ni, ott fut a nyájban
Egy fekete bari!
De hová lett a juhász
És a kis puli?

Az április 7-i számunk varázsképén a kis lánykát megtalálók közül MÁRTON ADÉL (1134 Budapest, Kassák Lajos u.) olvasónk nyerte az 50 szelet csokoládét.

Bandi András

A bűvös kártya

Bandi András

– Két üzletben is akciós áruk vannak. Reggel nézz be, és hozzá a prospektuson bekarikázottakból – szólte este, elalvás előtt a nejem. Reggel álmosan a szórólapok sokszor csábítóan csálóka képei között próbáltam kiigazodni, abban reménykedve, hogy ma minden eddigi rekordot megdöntve, egyedül talállok rá a keresett cikkekre.

És elindultam beszerző körutamra. Már majdnem elkönyveltem magamban, hogy a mai, az egy sikeres nap, amikor a második üzlet kasszájánál felfedezték, hogy én a feleségem bankkártyájával fizetek. De mivelhogy a szórakozott – vagy talán csak szerelmes – fiatal kasszás hölgy így is elütött egy pár tételt és hozzám számolta az utánam következő vevő egy árucikkét is, elnéző volt velem. Megengedte, hogy a házastársam aláírását odahamisítsam. Igen, töredelmesen bevallom, hogy hamisítottam, mintegy négyezer forintos tétel kifizetése érdekében.

Innen az utam a gyógyszertárba vezetett, ahol idős szüleimnek vásároltam a „csoda- cseppekből”. És mit ad az Is-

ten? Itt is felfedezik, hogy egy férfi „női kártyával” fizet. Hát, ez már tőrhetetlen! Ez soha többé elő ne forduljon, mert különben. Jó, most az egyszer...

A sorban álló, ráérős nyugdíjas hölgy ki is oktat.

– Igaza van a gyógyszerésznőnek, fiatalember, honnan lehet azt tudni, hogy nem lopott kártyával fizet? Hiszen, manapság...

– Mondjuk, onnan, hogy a nejemé, és többek között ismertem a kódot is – próbálok védekezni, miközben az is megfordul a fejemben, hogy a lompos, hosszúra nőtt hajam miatt tényleg kártyarablónak nézek-e ki?

– Van, ahol elkérik a személyit is – kontráznak többen.

– Szívesen bemutatom, ha igénylik – veszem védekezőre a figurát, aztán „sok lúd disznót győz” effektus lép életbe, és szinte szégyenkezve távozom a gyógyszertárból. Saját családi kasszám kifosztójaként.

Évekkel ezelőtt egyik, világjárt ismerősöm arról mesélt, hogy a kelet-európai ember arról ismert, hogy egy csomó

pénzzel a zsebében szaladgál. A nyugati, ne adj Isten, Óceánon túli polgár már cigit és gyufát is kártyával vásárol. Ez ott természetes. Itt nem.

Lassan már másfél évtizede, hogy nálunk is bevezették ezt a fizetési módozatot. Pénzt kímélő, pénzmozgást kiváltó módszerként reklámozták. Arra próbálták rászoktatni az embereket, hogy csak szükségmegoldásként forduljanak az automatákhoz, minden üzletbe „terminálokat” építettek ki, hogy egy mozdulattal, és egy négy számjegyű kód bepötyögésével megtörténjen a csoda. Virtuálisan, kártyával fizethetünk.

Először én is, mint mindenki, idegenkedtem a kártyától, de elég korán rájöttem, hogy azt a pénzt, ami nincs a zsebemben, nehezebben költöm el, tehát spórolok. Meg aztán, azt is meggondolom, hogy milyen automatából veszek ki pénzt, mert a rivális bank pénzforrása jó pár száz forinttal csapolja meg a számlámat minden pénzfelvételkor.

A gyógyszertár üvegajtaján nagy, mindenki által jól látható betűkkel az alábbi felirat áll: „EBBEN A GYÓGYSZERTÁRBAN KÁRTYÁVAL IS LEHET FIZETNI”. Élnék egy javaslattal: írják bele a SAJÁT szót is. Így komplett.

Lehet, hogy elavult, de ma még klaszszikusnak mondható felállású családban élek: férj, feleség, két gyerek – de nálunk még mind a mai napig az dívik, hogy a közösen megszerzett javakat szükség szerint közösen fogyasztjuk, vagy osztjuk be szűkösebb időkben.

Esküszöm, mind a mai napig, sosem jutott eszembe, hogy mondjuk ehhez Csányi Sándor, OTP-vezérnek az engedélyére volna szükség.

Egyébként, csak otthon homályosított fel az életem párja, hogy a bankkal kötött szerződés értelmében mindkettőnknek kártyahasználati jogunk van, így nem vagyok hajlandó még egy kártyát kiváltani, újabb kártyadíjat fizetni.

Most már csak azért aggódom, hogy két év múlva a nagyobbik fiam is felnőtté válik, és felvehetjük a kártyahasználók közé. Csak akkor fájhat igazán a kasszás nők feje, amikor két férfi is egy „női kártyával” fog fizetni.

MEGRENDELŐ

Megrendelem a Hetedhéthatár című közérdekű magazint

..... példányban 2006. év ..... hónaptól

12 számot
1150 forint előfizetési áron

Név:.....

Település:..... Irányítószám:.....

Utca, házszám:..... Postafiók:.....

Tel./fax:.....

Fizetés: banki átutalással – postai csekken (a megfelelő aláhúzendó)

Egyéb megjegyzés:.....

.....
aláírás

A megrendelés alapján a kiadó küldi a számlát, illetve a postai befizetési csekket.

Visszaküldendő a szerkesztőség és kiadó címére:

7761 Kozármisleny, Mikszáth K. u. 24.

Bankszámlaszám: 50100112-12005985

(Nemzetközi: HU31-50100112-12005985)

Feketű Csaba

Kócos hihető és hihetetlen kalandjai

Kócos kalandjai 2.

Messze-messze a nagyerdőn is túl, egy távoli kis falucskában, ahol így tavasz közepén a gyümölcsfák virágba borulnak a méhecskék kegyeit keresve, ahol az orgonaillat belopódzik mindenhová, új erőt és örömet adva az embereknek, nos itt, a falu talán legszebb házának udvarán él Kócos, a „mindig vidám” ugrabugra kiskutyája a ba-

romfiudvar többi lakójával egyetemben.

Történt pedig egy reggelen, hogy vidám madárcsicsergésre ébredt fel Kócos, ahogy a mindig korán kelő nap simogatva ébresztette házikója melegében.

Szemeit csukva tartotta, nehogy elijessze a vízestáljában fürdő madarakat, és érdeklődve hallgatta vidám csiripelésüket.

– Milyen jó lehet a madaraknak – gondolta közben –, ha kedvük tartja, felszállnak a felhők közé, ha úgy gondolják, sétálnak a földön vagy megpihennek a fák ágain. Építhetnek fészket az erdő lombjai között,

fürödhetnek a folyóban, vagy ha éppen megeheznek, hát beröppennek ide a baromfiudvarba, és jól teletömik a hasukat.

Eddig jutott gondolataiban, amikor a madarak villámgyorsan felröppentek a kerítésre, majd onnan is felszálltak, és lassan eltűntek a távoli erdő lombjaiba olvadva.

– Ha repülni nem is tudok – gondolta a távolodó madarakat nézve a kutyus –, én futok a leggyorsabban az egész baromfiudvarban. Azzal hajrá! Nekiiramodott szokásos reggeli vidám rohángálásának az udvaron. Kicsivel később, jól kifáradva visszatért vi-

zestáljához, hogy igyon egy jóízút, amikor Csáp-háp, az öreg matróz-járású gácsér, a mindig gondoskodó Tyúkanyó, és Kakas Vitéz, a baromfiudvar hős védelmezője topant elébe roppant ünnepélyesen.

– Jó reggelt Kócos! – köszöntötték.

– Sok ilyen gyönyörű reggelt nektek is! – Válaszolt a kutyus, és érdeklődve tekintett a barátaira.

– Úgy gondoljuk, hogy tanácsoznunk kellene – mondta Kakas Vitéz.

– Helyes – mondta Kócos. – Tanácskozunk. Közben lopva körütekintett az udvaron, hogy milyen munkáról lehet szó, mert a tanácskozás mindig jó sok munkát jelentett. Örömmel látta, hogy gyönyörű rend és tisztaság van, a kiscsibék és a kiskacsák önfelédten reggeliznek, egyszóval minden a lehető legnagyobb rendben van.

– Nem munkáról van szó – mondta Csáp-háp, a kutyus gondolataiban olvasva. – Sokkal fontosabb dolog miatt jöttünk! Te is tudod, hogy a kiscsibék és a kiskacsák neveltetése mindannyiunk számára nagyon fontos dolog.

– De most úgy gondoljuk, hogy nem tudunk mindent megtanítani nekik, mert nagyon sok dolgot mi sem tudunk – mondta Kakas Vitéz. – Nem tudjuk például, hogy mekkora az erdő, élnek-e ott rokonaink, vagy hogy milyen sebes a folyó vize?

– Tudni szeretnénk azt is – kapcsolódott a beszélgetésbe Tyúkanyó is –, hogy létezik-e az Aranysárkány és az Ezüstsárkány az erdő mélyén?

– Azt is szeretnénk tudni, hogy a nap, más hol is ilyen korán kel-e fel, hogy más hol is ilyen szép kék-e az ég? – szölt újra Kakas Vitéz.

– Egyszóval azt szeretnénk kérni tőled – vette vissza a szót Csáp-háp –, hogy menj, és nézz körül a világban, hogy ezáltal mindannyian okosabbak legyünk.

– De lehetőleg gyorsan, mert itt is szükség van ám rád! – szölt újra Tyúkanyó.

– Azt hiszem, semmit sem szeretnék jobban a világon, mint amit éppen kér-

tek tőlem! – válaszolt örvendezve Kócos. – Bejárni erdőket, hegyeket, völgyeket, mezőkön futkározni, úszni a folyóban, megismerni távoli tájak lakóit, és ahogy mondtad

is Kakas Vitéz: megnézni, hogy máshol is ilyen korán kel-e fel a nap, hogy máshol is ilyen szép kék-e az ég! Készülődöm is, hiszen az erdő messze van, és világjáró utam első állomása a Nagyerdő lesz, ha ti is egyetértetek velem.

– Persze, hogy egyetértünk, de mi már sok mindent előkészítettünk az útra – mondta Csáp-háp, és a nagy árnyat adó fűzfa tövével heverő, degeszre tömött háztizsákra mutatott.

Feketű Csaba, 40 éves, Pécsen él. Hétnyolc éve foglalkozik írással, amit magyarországi kiadók antológiáiban megjelent novellái, illetve versei jeleznek. A sikert azonban egy mesekönyv hozta meg számára, melynek részletei a Hetedhétáthárban is megjelentek 2000-ben, később *Kócos kalandjai* címen a pécsi székhelyű Alexandra adta ki. A mesekönyv egy kölyökkutya szemszögéből mutatja be egy baromfiudvar lakóinak mindennapi „kalandos” életét, az év mind a négy évszakát átfogóan. Ez a könyv nemcsak Magyarországon aratott sikert, megjelent már több országban is: Csehországban „Rozcuchany Pejsek” címen a Svojtka & Co. kiadó által, Szlovákiában „Strapaty psík” címen a Mladé letá kiadónál, Litvániában „Suniukas Pukis” címen a Müsy knyga kiadó gondozásában, és Romániában „Aventurile lui Azorică” címen a Flamingo GD kiadó jóvoltából. A fenti mese a kiadás előtt álló 2. kötetből való.

Czupy György

Emlékezés a régi, tiszta, magyar ormánsági falura – 2.

Nehezen haladt előre a történelem kereke az ormánsági mocsárvilágban. A természettől támogatott gazdálkodás kitolódott egészen a 19. századig (halászat, gyűjtögető életmód stb.). A mocsaras, árvizes, vízmosta területen, a szél segítségével kiemelkedő homokháton (porongokon) telepedtek meg az ormánsági községek, kifejlődött a mezőgazdasági kultúra, melyet szinte minden gazdasági évben árvíz, elsősorban a Dráva folyó kiöntései fenyegettek, valamint a belvizek, a Dráva szabályozásáig.

Az idő folyamán legjobban fejlődő községek voltak: Sellye, Oszró, Vajszló. Később Sellye és Vajszló *mezővárosi szerepet* is betöltött. A homokháton, a Dráva mentén egy zárt településrendszer fejlődött ki, melynek életét a környezeti feltételek határozták meg. Ennek következtében az ormánsági ember állandóan szoros kapcsolatban volt a vízzel, a rétekkel, legelőkkel, erdőkkel, a halászattal.

A gazdálkodást hosszú ideig az Ormánságban a kétnyomásos gazdálkodási rendszer határozta meg, melyről áttértek hosszú idő után a háromnyomásos rendszerre, ami aztán sokáig fennmaradt.

A mostoha viszonyok megszabták a társadalmi életformát is: elsősorban a közösségi szellem alakult ki az egymásrautaltságból eredően. Eleinte a mostoha viszonyok miatt közös legelőkön legeltették állataikat, de közösen művelték az ármentes terüle-

teket is, majd fokozatosan feltörték újabb és újabb réteket, legelőket, erdőket az irtás után, ezzel növelve a szántók területét. Sok faluban szombat délutánonként a lakók kivonultak a holtmedrekbe halászni.

A jobbágyfelszabadítás az ormánsági embert szinte belelökte egy új idő sodrába az 1848-as forradalom és szabadságharc után. Eltűntek a természet adományai, most már mindent a földműveléssel kellett megteremteni. Ezután már nem lehetett élni elrejtőzve a világ, az ország szeme előtt.

1848 előtt a gyermek a családban munkaerőnek számított, így aztán a több gyermek természetes volt, ami megteremtette annak lehetőségét, hogy újabb és újabb területeket vonjanak be a termelésbe. Csak a több gyermek tette lehetővé a halászást, a legeltetést, erdőirtást. Az ormánsági embernek nem volt lehetősége birtokszerezésre a nagybirtokok kialakulása után, mivel azok szinte acélgyűrűként vették körbe az Ormánságot. Ezzel megszűnt annak lehetősége is, hogy örökkeléssel gyarapodjon a családok birtoka. Ennek lett egyenes következménye a szomorú tény: nem volt már többé szükség sok gyermekre.

Az 1848. évi jobbágyfelszabadítás után váratlanul érte őket a birtokelkülönözések, amik nem vették figyelembe a volt jobbágyok érdekeit. A volt jobbágyok – most már parasztok – megkapták telkeiket, de ezzel egyidejűleg elestek a halászástól, vadászattól, legeltetéstől. Majdnem minden a pécsi káptalan birtokába került.

A birtokelkülönözés után az Ormánságban is több évig tartó pereskedések kezdődtek, mivel kevesebb földet kaptak, mint amennyi járt volna. A jobbágyok felszabadítása után összeszűkült a megélhetés, ennek következtében a sok gyermek már csak útban volt, mivel nem volt már szükség rájuk, mint munkaerőre. Így lett a kenyérkereső gyermekből kenyérpusztító személy, mivel kevesebb földből kellett megélni, de megnőtt az idősök halálozási aránya is.

Mivel a megváltozott életkörülmények nem kedveztek a sok gyermeknek, megkezdődtek a születések számának szabályozásai különböző módokon: anyaméhben való megölés, megölés születés után. Gyakori lett a fiatalasszonyok halála a fertőzések következtében. Az ormánsági falvakban a magzatelhajtást öregasszonyok, szülék végezték, a különböző ismert füvekből készített teával. A durva beavatkozások miatt a fiatalasszonyok többsége idő előtt megrokkant. Átalakult az asszonyok szemlélete, gondolati, erkölcsi, érzelmi világa, mintegy meghatározva az új gazdasági, kulturális törvényeket. Létrejött az *ormánsági egyke!*

Az idő múlásával javult a földművelés technikája, ami javította az életviszonyokat, a megélhetést. Ekkor az egyke örökölte az osztatlan birtokot, aminek következtében még tudatosabban folyt a születésszabályozás.

Örökös küzdelem folyt a földért, és örökös félelem, hogy mi lesz akkor, ha több testvér között aprózódik a föld tovább, és ennek következtében az utódok agrárproletár sorsba süllyednek.

A szülők rettegésben éltek, hogy mi lesz akkor, ha az egy gyermekük korán meghal, és akkor ki tartja majd el őket, és így a család örökös nélkül marad. A gyermektelen szülők csendes közönnyel, késői megbánással gondoltak támasz nélküli öregségükre, kihálásra ítélt családjukra.

Mert hétmérföldes csizma nincs...

Hungary Card

Kedvezmények utazásnál
szállodákban, éttermekben

a kártya ára 5520 Ft
egy hét alatt akár
14775 Ft-t spórolhat
és egy évben 52 hét van

www.hungarycard.hu

A Hungary Card megvásárolható:
valamennyi Tourinform irodában · nagyobb vasúti állomások pénztárainál
Információ: Hcelexinfo Kft., 1056 Budapest, Váci utca 78-80. · Tel.: 266-3741, 267-0896
www.hungarycard.hu

Jéki László

Fizika a XX. század hajnalán

2. rész

Az 1. részben megismertük Conrad Röntgent, aki 1895-ben katódsugár kísérletei közben fedezte fel a ma a nevét viselő sugárzást.

A katódsugárcső akkoriban a fizikusok egyik fontos kísérleti eszköze volt. Csak a leghíresebbeket említve Sir William Crookes, Heinrich Hertz és Philip von Lenard, vagyis Lénárd Fülöp ért el vele fontos eredményeket. A csőben nagy légritkítású gáz volt. A csőre nagy elektromos feszültséget kapcsoltak, ekkor jelentek meg a csősugarak vagy katódsugarak. Megállapították, hogy a katódsugár a katódból lép ki, egyenes vonalban terjed, mágneses térben eltéríthető, több anyagon fluoreszcenciát okoz. Felismerték, hogy a sugárzás energiát hordoz, és független a katód anyagától. Crookes feltételezte, hogy a katódsugár negatív töltésű molekulák árama. A katódsugarak közel fél évszázados rejtélyét 1897-ben J. J. Thomson oldotta meg, aki kísérletei alapján megállapította, hogy a katódsugár azonos részecskékből áll. Ezek valamilyen atomnak alkotórészei lehetnek, mert nem függenek a katód anyagától vagy a töltőgáztól. Thomson felfedezte tehát az elektront, 1906-ban fizikai Nobel-díjat kapott. (Thomson tanítványa volt a következő nagy tudósgeneráció, amely feltárja majd az atomok, az atommagok világát: Ernest Rutherford, P. Langevin, C. T. R. Wilson, W. L. Bragg, F. W. Aston, saját fia is Nobel-díjas lett 1937-ben az elektron hullámtermészetének kimutatásáért). Az elektron felfedezésével elkezdődött az elemi részecskék felfedezésének máig tartó sorozata. Újabb és újabb atommodellek születtek. Thomson még mazsolás pudingnak képzelte el az atomot, atomjában együtt vannak forgó pozitív és negatív töltések. A történet folytatása már kívül esik írásunk témáján, itt csak utalunk a Bohr-féle atommodell jól ismert képére, amelyen az elektronok már az atommag körül keringenek.

A katódsugárcső története is folytatódik napjainkig. A gázkísülések tanulmányozása vezetett el a fénycsövek megalkotásához, a reklámfeliratok mellett újabban fénycsövek a háztartások energiatakarékos világítótestjei is. A katódsugárcsőből születtek meg az elektroncsövek, a kételektródás diódák, a három-elektródás triódák. Megjelent és hétköznapivá vált a rádió. Ma, az egyre kisebb félvezető eszközök korában is elektroncső a televíziók és számítógép monitorok képcsöve és a magnetron, a mikrohullámú sütő lelke.

Térjünk vissza száz évvel korábbra. A tudomány eredményei elkápráztatták a

kortársakat. A fizika felfedezései egyre távolabb vittek a hétköznapoktól, egyre titokzatosabb lett a fizikusok világa. Jól példázják ezt az érzést G. B. Shaw 1924-ben írt sorai:

„A modern természettudomány meggyőzött minket arról, hogy semmi sem igaz, ami nyilvánvaló, és hogy minden tudományos, ami varázslatos, valószínűtlen, rendkívüli, óriási, parányi, lélektelen vagy iszonyú. ... A középkori hittudomány doktorai, akiknek eszébe sem jutott, hogy eldöntsék, hány angyal tud egy tű hegyén táncolni, romantikus hit dolgában siralmasan leszerepeltek a modern fizikusok mellett, akik egybilliomod milliméternyi pontossággal meghatározták a táncoló elektronok mozgását és helyét. A világ minden kincséért sem akarom kétségbe vonni e számítások pontosságát vagy az elektronok létezését (bármik legyenek is azok), Johanna sorsa intelem nekem ilyen eretnokség ellen. Azt azonban nem látom be, miért tartják magukat az elektronokban hívó emberek kevésbé hiszékenyeknek azoknál, akik az angyalokban hittek.”

Shaw szerint az elektronban hisznek az emberek, nem tudásuk van az elektronnal, hanem hitük. Sajnos ez a nézet máig divatos maradt, ma is megkérdezzük, honnan tudjuk, hogy az a nagyon kicsi elektron, meg a többi szabad szemmel láthatatlan társa valóban létezik, honnan ismerjük tulajdonságaikat? A válasz pedig nagyon egyszerű: a tudományos ismeretek forrása a megismételhető kísérletek sorozata.

Röntgen felfedezése idején még nem „hittek” a elektronokban, a katódsugarak mi-benléte nem volt ismert. Érthető tehát, hogy a katódsugarak által előidézett, Röntgen által felfedezett új sugárzást ismeretlennek, X-sugárnak nevezte el. Angolul ma is így hívják a röntgensugárzást. A katódsugárcső nagy sebességű elektronnyalábjai az anódba ütköznek és ekkor keletkezik a röntgensugárzás. Ma már tudjuk, hogy a röntgensugárzás az elektromágneses színek egyik tartománya, a röntgentől a nagyobb hullámhosszak felé haladva az ibolyántúli, majd a látható fény következik, a másik irányban pedig a gamma-sugarak, amelyekkel hamarosan megismerkedünk.

A költők is gyorsan reagáltak a szenzációs felfedezésre, 1896-ban írta Laurence K. Russel az „Egy hölgy röntgenportréjához” c. versét, amelynek részletét Simonyi Károly könyvéből, „A fizika kultúrtörténetéből” idézzük, Szlávik Ferenc kollégám fordításában:

Sudár szépség: az ernyőn átragyog
a gyöngéd ívű karbonát és foszfát,
sugár suhan, foltokba kormányozzák
a voltok, ohmok, rezgő áramok.
Gerince pompás, ok takarni nincsen,
s a kedves hűsnak nem akad más dolga,
mint hogy huszonnégy hetykén csinos borda
köré szürkéske glóriát terítsen...

A világháborúban persze nem sudár szépségeket, hanem sebesült katonákat röntgeneztek meg. Későbbi hősnünk, Marie Curie 1921-ben megjelent „Radiológia a háborúban” c. könyvéből való felvételen a kézbe fúródott gránátszilánkot tárja fel a röntgenátvilágítás. Az ismeretterjesztés érdekes módját találták meg akkoriban, cigarettás dobozokon mutatták be, magyarázták el a röntgensugárzást. Népszerű karikatúrák viccelődtek azon, hogyan hatol át a sugárzás a Viktória-korabeli sokrétegű alsószoknyán. Marie Curie sokat tett a röntgenvizsgálatok elterjesztéséért, ő szervezte meg a hadsereg egészségügyi röntgenhálózatát, a francia hadseregben „Kis Curie”-nek nevezték a kezdeményezésére felállított röntgenautókat. 1914 végén már 20 darabot állítottak szolgálatba. Lányát, a későbbi Nobel-díjas Irént is megtanította a röntgenépek kezelésére.

Mielőtt megismerkednénk Marie Curie és férje, Pierre Curie saját felfedezéseivel, tekintsük át címszavakban a röntgensugarak további, máig tartó töretlen karrierjét. Az átvilágítási technikák egyre finomodtak, kontraszt anyagokat kezdtek használni, egyre kisebb sugáradaggal tudtak felvételeket készíteni. A sugárzást az orvosi diagnosztika mellett terápiás célokra is alkalmazták. A röntgensugárzás sejtpusztító hatását felismerve már korán bevetették rosszindulatú daganatsejtek elpusztítására, ez ma is gyakorlat. A röntgengép és a számítógép összeházasításából született meg a komputertomográf, amely három dimenzióban ad képet testünk belsejéről. Természetesen nemcsak embereket világítanak át. Átvilágítással tárják fel az iparban a rejtett anyaghibákat, így leplezik le a festményhamisítást, az egymásra festett képeket. A kutatók többek között kristályok szerkezetének feltárása használják. A különböző röntgensövek mellett ma már részecskegyorsítókka, szinkrotron forrásokkal is állítanak elő röntgen-sugarakat. Az égbolt sok objektuma is sugároz a röntgen tartományban, a röntgensillagászat műholdakkal deríti fel őket.

(folytatjuk)

Hegedüs Sándor

Torzó

Hegedüs Sándor

Itt áll előttem már kiégve
Húsból vérből fanyar mementó
A mester álma jégbe vésve.

Kiki

Magány

Különös a ködben vándorolni.
Magányos a bokor és a kő
A fák sem látják egymást.
Minden egyedül van.

Barátokkal teli volt világom,
Amíg életemben fény volt.
De itt a köd lehullott
Többet semmi nem látható.

Bizony nincsen bölcs,
Aki a sötétet nem ismeri,
Az elfolyhatatlant és csendest,
Ami mindent elválaszt egymástól.

Különös a ködben vándorolni.
Az élet a magányosság.
Senki nem ismeri a másikat.
Mindenki egyedül van.

József Tibor

Édenkert

(Kép-vers)

Kicsiny sziget, tenyérnyi zöld Éden,
lelkek önfeledt ölekezése,
égi béke ring a földi fényben.
Fény omlik szét az ágak közt lágyan,
s ha nem mutatnák másként az árnyak,
hihetnénk: a Fény belőlük árad.

Füiangyal komondor-báránnyal (Fotó: Kocsis Kata)

Rónai Béla

Magyarul – magyarán

Kommunikálunk

Rónai Béla

A nyelvi változások köztudomás szerint a szókincsben tükröződnek a legszemléletesebben. Egyetlen szó is jól mutatja, hogy a társadalom változásai milyen érzékenyen érintik a nyelvet. Most egyetlen szón mutatom be ezt a változást. Ez pedig egy szélteben-hosszában, szinte minden társadalmi rétegben és számtalan nyelvi (beszéd)helyzetben használt idegen eredetű szó a jövevényszóvá válás útján, mégpedig a *kommunikál* és igei-névszói változatai. Használói nem mindannyian tudják pontos jelentését, és nem mindig ismerik fogalmi tartalmát.

Nyelvészeink így fordították magyarra: főnévi változtatásban *közlőkapcsolat*, amely egy-egy jelrendszer alkalmazása által jön létre a társadalmi érintkezés folyamatában. Eredetileg a kommunikációelmélet, illetve a kommunikációkutatás elnevezésű tudományok foglalkoztak vele. Szoros összefüggésben a jelattal, a szemiotikával, mivel a legismertebb kommunikáci-

ós rendszer a nyelv. Magát a tudományt éppen csak érintve határozottan elkülönítendő az információtól és elméletétől, az informatikától. A kettő abban különbözik, hogy a kommunikációnak két egyenrangú szereplője van. Nyelvtani szakszavakkal az *én* és a *te* mint személyes névmások. Szerepük azonban a közlés folyamatában változik. A közlőből, az üzenet „adójából” (én, aki beszélek) a megfelelő pillanatban „üzenetvevő” (te, akihez beszélek) válik. Ez a folyamat a híradástechnika szaknyelvén könnyen leírható. A két egyenrangú szereplő közlőkapcsolatba lép egymással. Ez a kontaktus. Ők ketten ugyanannak a jelrendszernek, jelen esetben a nyelvnek a birtokában vannak. A közlő vagy adó a közlendőjét bekódolja, azaz nyelvi formába öltözteti, és a csatornán (levegő, telefon stb.) útjára bocsátja. A vevő vagy címzett az üzenetet dekódolja, azaz megérti. A megértésnek nagyon sok feltétele és akadálya van. Ha bármelyik hiányzik vagy előfordul,

a közlés félreérthetővé vagy érthetlenné válik. Ezeket nevezzük hétköznapi nyelven fogalmazási vagy nyelvi hibáknak.

A mindennapi nyelvben: társalgásban, oktatásban, a tájékoztatási eszközök nyelvhasználatában számtalan példát találunk e divatszó használatára. Elégedjünk meg most egyetlen mondattal: „Sikerült kommunikálni az elzárt üregben rekedt barlanggásszal.” Kevésbé „korszerűen”: Sikerült *beszélni, érintkezésbelépni, kapcsolatot teremteni, szót váltani*... a barlanggásszal. Íme az arány: 1:4.

Még annyit, hogy ún. vonzatváltás is bekövetkezett. Angolban a vonzata a tárgy (communicate something). Ez részben a tárgyias magyar szinonimának a hatására: közöl, közvetít, kifejez, mond, beszél, jelez, üzen, átad, sugall (valamit) – véglegessé vált.

Nem nehéz eldönteni, hogy ez az egyetlen szó agyonhasználva gazdagítja vagy szegényíti-e szép magyar nyelvünket.

Rónaky Edit

„Egy másik érettségi...”

Ötvenéves találkozó

Rónaky Edit

Ágh István: Érettségi

Mit jelent ez a visszatérő álom? Évtizedek múltán is, öreg fejjel kellene, azt se tudom, melyik tárgyból, egy másik érettségin megfelelnem, de nincs tanár, és nem találok könyvet, csupán a vizsga napja van kitűzve, s mind közelebb a rettegett időpont, mintha valami vég előtti pánik sodorna el, s egy gözölgő malomtó hídján szeretnék nyugalmat találni, vagy inkább választ, ha nem elégséges a kitűnő sem, mire jó az érdem, milyen elfojtott félelemből éled, amit csak vizsgaláznak véltem akkor, s nem csillapítható már semmiféle varázsszerrel, bűvös szőlőcukorral, s az ébredés halasztja mindig újra, hogy átjutottam-e vagy belebuktam.

Őszhajú asszonyok közelednek sétáló léptekkel a pécsi Janus Gimnázium épülete felé, a Mária utcába. Mária utca? Igen, gyerekkoromban is ez volt a neve, de '48-ban Molotov utcára „keresztelték”, majd Déryné nevét vette fel, s aztán a rendszerváltozás után kapta vissza az eredetit. Ötven évvel ezelőtt, érettségi bizonyítványunkban még Molotov utca szerepelt.

Négy évig: 1952-től '56-ig koptattuk az iskola padjait. Elsőben még Rákosi képe függött a tanteremben, s négy hónappal az érettségink után kitört a forradalom. Nem akármilyen történelmi változásoknak voltunk tanúi és részesei. Akkor nem lehetett szabad iskolaválasztással élni, sem jó bizonyítvánnyal bekerülni a vágyott gimnáziumba, „hivatalból” osztották el: ki melyikben tanulhat. Aztán az első osztály elvégzése után – már kívánságunkat és tanulmányi eredményünket is figyelembe véve – válogattak szét minket humán és reál osztályokra. De még így is akadt olyan osztálytársunk, akinek a nyári szünetben a többiekénél két héttel tovább kellett gyapotot kapálnia – „megszolgálva”, hogy a humán II/A-ba kerülhessen. Kötelező diáksapkánk a partizánsapka mintájára készült, zsebre dugva hordtuk, csak a sulis előtti utcasarkon tettük a fejünkre. Minden osztálynak kellett békekölcsön-kötvényt vásárolnia. (Va-

jon ki kapta vissza ezeket a „kölcsönöket”?) Szegények voltunk. Sokan örültünk a munkaköpenynek, mert kinőtt és foltozott ruháinkat eltakarta. Amúgy általában egyetlen jó „göncünk” volt: az ünnepélyekre is alkalmas fehér blúz és sötét szoknya. Emlékszem: még a táncos diák-teadélutánokra is barna fűzős magasszárú cipőben kellett mennem,

mert nem volt másik. Fiú lódenkabátot hordtam, mert az kevesebbe került. Az érettségi tablóképhez egyetlen elegáns fehér blúzt varrattunk, s abba bújtunk – felváltva – a fényképezéshez. (Unokáink ezt el sem tudják képzelni.)

Mégsem szomorkodtunk! Fiatalságunk, életerőnk, egészségünk, jókedvünk nemcsak hogy átsegített bennünket mindezen, hanem meg is szépítette ezeket az éveket.

Érdemi útravalót kaptunk az iskolától. Voltak felejthetetlen tanáraink. Lukács Bandi bácsi (Luxi; Nu, fiam!) nagy tudású, tekintélyes, „noteszos” tanár volt, egyformán igazságos mindenkihez. Stanci néni rémségesen szigorúan osztályozott, de volt humorérzéke, akárcsak Hajasnak, akinek harsány gunyorosságát nem mindenki viselte könnyen. Osztályfőnökünk, Pásztor Magdi néni szövegét most is hallom: Középre címnek felírod! Aláhúzod! Szélcímnek írod! Tüskés Tibor tanár úr a sematikus tankönyvek ellenére az irodalom, a művészet szeretetére, ízlésre, emberi tartásra nevelt minket, megrendezte a Csongor és Tündét, akárcsak igazgatónk: Hajnal Ernő bácsi Shakespeare Vízkeresztjét. S hallani véljük Csabica mindenkit simogató hangját: – Angyalkáim!

De talán a diákcsinnyek, a mindenén átsegítő humor emlékei a legjobbak: Robi bácsi fizikaóráit mindig el tudták húzni a bejárók a vonatkésések okai-

nak ecsetelésével. Nünüke riadtan nézte április 1-jén, hogy égnek álló apró kis copfocskába fontuk dauerolt hajunkat, s esernyőt nyitottunk fejünk fölé a tanteremben ülve. Egyszer még Tüskésnél is megkockáztattuk, hogy húsvét előtti utolsó óráján üres papírlapot adjunk be röpdolgozat helyett.

Milyen sajtósan iskolaízű az is, hogy nem annyira keresztnéven, inkább vezetékneven vagy teljes néven szólítottuk egymást, ahogy tanáraink felhívtak minket felelni: Ambrus, Feördeős, Kenderes Klára, Mezey Judit; vagy sajtó iskolai „becenéven”, amit mi ragasztottunk egymásra: Bosa, Ejhaj, Ceka, Kajsz, Sziszi, Zeusz... Most is ez jön a nyelvünkre ezek között a falak között... És érezzük a gimnáziumi évek hangulatát. Felidézzük a biológia-szertár színes akváriumvilágának megihitt légkörét, szinte halljuk a szellőztető- és fűtőberendezések lágy zümmögését, pedig már nincs meg a szertár, és a halak hűsége gondozója: Tomi is kiköltözött a temetőbe Szasza, Böbe, Jutka, Gabi, Vadonka után, ahogy azóta Gyugya, majd Zsuzsa is követte őket... Nyolc elhunyt osztálytársunkért és sok-sok tanárunkért gyújtunk gyertyát... és velük együtt talán elmúlt fiatalságunkat is siratjuk.

Ki tudná összeszámolni: hány beteget gyógyítottunk, ápoltunk, gyógyszereltünk, hány gyereket tanítottunk, mennyi telefont kapcsoltunk, vegyszert kevertünk? Tettük a dolgunkat – tisztességgel, humánusan, ahogy egy humán osztály tagjaitól elvárható. És otthonunkban, családjainkban, gyerekeinknek, unokáinknak, keresztgyerekeinknek, barátainknak is osztottuk s osztjuk szeretetünket.

Rendszeresen összejövünk osztálytalálkozóra, megmutatjuk egymásnak hozzátartozóink fényképeit, átöleljük egymást, aggódva érdeklődünk a betegség miatt távolmaradókról. Mert gimnáziumi éveink alatt nagy barátságok is szövődtek, melyeket nem koptatott el az idő.

Mindezért hát Ágh István versének nagy kérdésére nyugodt szívvel mondhatjuk, hogy *átjutottunk, megfeleltünk* ezen a nagy érettségi vizsgán is.

Dr. Vargha Dezső

„Hol vannak a katonák?...”

Bojárszky Attila: „A magyar páncélosok a Donnál” – V.

Dr. Vargha Dezső

**A harmadik urivi ütközet (folytatás)
– 1942. szeptember**

„... Szeptember 10-én folytatódtak a küzdelmek a községben (Sztorozsevo-jében). A 30/3. század PZ-IV-esei két T-34-est és egy KV-1-est kilöve a község keleti végébe üzték vissza a szovjet harc-kocsikat. (A három közül két páncélost Roszik János szakaszvezető semmisített meg.) A község közepén húzódó horhost (vízmosást) elérvén a támadásunk ideig-lenesen leállt. A komoly terepakadály jelentő horhosnak a Don felőli, járható része felé kezdték az erőket átcsoporto-sítani, de a bátor Roszik szakaszvezető önálló kezdeményezéséből nekivágott a horhosnak. Amikor már majdnem átver-gődött rajta, és a túloldalon kapaszkodott föl, egy leszállásban lévő 76 mm-es szov-jet nehéz páncéltörő löveg közvetlen kö-zelről kilötte a harckocsiját. A PZ-IV-es teljesen megsemmisült, ötfős legénysé-ge hősi halált halt. A páncélos hadosz-tály az egyik legkitűnőbb személyzetét veszítette el...

A támadás a délután folyamán teret nyert, és Sztorozsevoje túlnyomó részét – két T-38-as árán – sikerült birtokba ven-ni. Ezekben a harcokban kitűntette magát a 30/3. század egyik félészakaszának pa-rancsnoka, Bobojcsov Gyula hadapród őrmester.

Szeptember 11-én délelőttre végre si-került az egész – már teljesen rommá vált – települést elfoglalni. A küzdelem elkeseredettségét jól érzékelteti, hogy a magyar honvédek a falu romjai között több olyan föliratot találtak, amelyben a szovjet katonák megfogadták, hogy in-kább meghalnak, de Sztorozsevojét nem adják föl!

Délután a páncélosokat az otticsihai erdő elleni frontális támadásra küldték, ez azonban az erdő szegélye előtt kiépített szovjet földbunker-hálózatnál elakadt. A hatalmas elhárító tűz számos harckocsit súlyosan megrongált, illetve harcképte-lenné tett: ekkor sebesült meg súlyosan Luksch Péter őrnagy is, a 30/II. harcko-csi-zászlóalj parancsnoka, akit a harc-kocsiján kívül tartózkodva ért szilánk. A zászlóalj parancsnokságát Kárpáthy Tibor százados, a 30/5. sz. harckocsi-század pa-rancsnoka vette át.

A szovjet erők egyébként ekkorra már a hídfő területére dobták át az 53., a 116. és a 130. sz. páncélos dandárjaikat is a VI. hadseregük tartalékából. A mintegy 60 harckocsijuk közül körülbelül kéttucatnyi a félelmetes, 47 tonnás KV-1-esek közül került ki, amelyekkel még a PZ-IV-eseink sem voltak egy „súlycsoportban”...

Szeptember 12-én a magyar-német erők változtattak a támadás irányán, és Sztoro-zsevoje felől délkeleti irányban, a 187, 7 sz. háromszögelési pont felé vezettek tá-madást. Már kora reggel, a támadás meg-indulása előtt hatalmas tűzérségi tüzet zúdítottak azonban a szovjetek a páncé-los hadosztályunk csapataira a Don túlsó oldaláról. Ekkor érte sebesülés – többek között – Zádor Endre alezredest, a 30. sz. harckocsi ezred parancsnokát is, aki az el-igazításhoz igyekezvén kis időre elhagyta harckocsiját. (Az ezred parancsnokságát ettől kezdve a 30/1. sz. harckocsi-zászló-alj parancsnoka, Resch Rudolf alezre-des vette át.)

A 187,7 sz. háromszögelési pont elleni támadás sikeres volt, a magyar páncélo-sok a német gyalogsággal együtt elérték a kítűzött támadási célt, súlyos veszteséget okozván a szembenálló szovjet erőknek. Azonban késő délután már megjelentek a bal szárnyunkkal szemben a szovjet KV-1-es páncélosok, nem sok jót ígervén a következő napra.

Szeptember 13-án hajnalban a nagy erejű szovjet páncélos ellentámadás el-söpörte a német gyalogságot. A Kárpáthy Tibor százados vezette 30/II. sz. harcko-csi-zászlóalj ellentámadásra kapott pa-rancsot. Az ütközetről a következőket jegyezte föl naplójában Móker tizedes:

„(Reggel) 4 h. 30-kor ébredtünk, és ké-szülődünk az indulásra. Vitkó őrvezető, a harckocsi vezetője azt álmodta, hogy a harckocsinkat kilőtték. Hatalmas lánggal égett, és koromfekete füst szállt az ég felé. Halmos főhadnagy nem engedi, hogy ezen elmélkedjünk. ’Motort indíts! Indu-lás!’ – mordul ránk. A három harckocsival megindulunk az első vonal felé... Épp egy orosz támadásba csöppenünk bele. Dögszagtól nehéz a párás levegő. A né-met gyalogság a búzában fekszik, táma-dásra készek... Egy, a jobb szárnyon lévő szakasz jelentését veszem. Valószínűleg Bojárszky Attila hadnagy (krónikásunk, a

30/6. sz. harckocsi-század egyik szakasz-parancsnoka) kér azonnali segítséget szo-rongatott helyzetében. Szó szerint igyek-szem leírni: ’(Harc)kocsijainkat egymás után lövik ki. Saját (harc)kocsim lövege elromlott, sürgős segítséget kérek!’

Az I. Zászlóalj is szorongatott helyzet-ben van. Nimródokat kérnek a megindult orosz harckocsik elhárításához. Erős tűz-ben érkezünk Kárpáthy százados, zászló-aljparancsnok kocsija mellé... Figyelme-met teljesen leköti a rádiózás, mert a ke-veredés ellenére a létfontosságú dolgokat mindenképpen közvetítenem kell. Néha azért kipillantok a periszkópomon is, és látom, hogy valóságos acéleső zuhog körülöttünk... Nem is egy becsapódást a több tonnás harckocsi megremegése kö-veti, mintha csak játékszer lenne. Hatal-mas a füst és a porfelhő. Előremegyünk oda, ahol a német gyalogos zászlóalj pa-rancsnoksága van beásva... Egy orosz harckocsi (KV-1-es) tűnik elő nem sokkal előttünk a búzából, és éktelen tüzelésbe kezd. Nyerges bajtársam, a lövészünk sem rest, és azonnal válaszol. Mesterien kezeli az ágyút, és bizakodva nézzük igyekezetét. Pár métert hátramegyünk, de ezt teszi az ellenfél is. Nyerges az egyik páncélgránátot a másik után küldi. A fe-jét csóválja, nagyon nem tetszik neki va-lami! Csak tölt és tüzel. Már fulladozom a füsttől, nehezen lélegzem. Úgy látszik, tehetetlenek vagyunk a velünk szemben álló páncélzatával szemben. Vastag és ferde ’bőréről’ minden lepattan, így hi-ába való minden erőlködésünk. Nyerges egy pillanatra megáll, és mély lélegzetet vesz. Szakad róla a verejték. Rettenetes ez a tehetetlenség! Eközben az ellensé-ges harckocsi visszahúzódott. Kezdünk reménykedni... Irtózatos dörrenést hal-lok, és úgy érzem, mintha felfelé emel-kednék. Rettenetes erőlködéssel föllállok, és szeretném kinyitni a rádiós-tetőt, de a gégemikrofon zsinórja fogva tart... Se-gítő kezek szabadítanak ki a kényszerű fogságból. Két karomnál fogva húznak kifelé, és a (harc)kocsi elé esem... A tar-kómnál égető fájdalmat érzek, de nem figyelek rá, mert a (harc)kocsink bel-sejéből halálordítás hallatszik... Vitkó bajtársam álma beteljesedett – fut át az agyamon...”

(folytatjuk)

Kamarás Klára

Ólomból szőni pilleszárnyat...

Kamarás Klára

Csak Neked!

Az álom és a költészet szabad.
Az vagy, akinek képzeled magad.
Lehetsz király, vagy koldus, egyre megy.
Anyja után vágyódó kisgyerek,
elestél? Hagyd, hogy felemeljelek,
s ha dalolok, hidd azt, hogy csak Neked!

Csodavárók

Hallod, mit sügnak a lombok?
Minden fa vigyázva figyel:
Ez mi a szösz?
Lám az öreg tujafáról,
hallik a lombuhogás.
Mozdul az ág:
sss-s... gyere gyorsan...
sss...sss...gyorsan a kertbe...
sss-s ... Ida Anna
ott ül egy ágon...

Gyöngypántos papucsom leesett,
hozd fel utánam a fára!
Aztán elrepülünk.
Meseszönyvegem száll a magasba...
Megnézzük a szultánok palotáját,
kicselezzük a negyven rablót,
Aladdin csodalámpáját,
meglásd, majd neked adja.
Egy felhő peremén landolunk végül
ketten, csodavárók.
Égi cseresnyéskertben
szemezünk víg vacsorát.
Sose félj, csak fogd a kezem,
hajtsd az ölembe fejed!
Inkább vágysz táltos paripára?
Ó te mohó!
Az a holnap meglesz...

Ez több...

Ez több, mint szerelem:
ez gondolat...
Hajnali séta juharfák alatt...
galambszárny rebben...
párák... permetek...
hullnak a fáradt, őszi levelek...

Aztán a munka... és már odabenn...
A szkenneren fehér cicád pihen...
Megsimogatnám... mégse... nem lehet:
megérezné a simító kezét...
felébred, s akkor én is ébredek...

Már reggel van, kinyithatom szemem...
csak álom volt s egy szálló gondolat...
Egy gondolat... mely több mint szerelem.

A Letenyén élő és alkotó barátunk és szerzőtársunk, Kamarás Klára új kötete a Révai Digitális Kiadó Kft. gondozásában jelent meg. A könyv borítóját Kaskó István, a Kaláka internetes szépirodalmi folyóirat szerkesztője tervezte. A kötet kiadását Baranyai Attila, Bokros Tibor és Letenye Város Önkormányzata oktatási, kulturális és sport osztálya támogatta.

A több mint száz verset tartalmazó kötet válogatás. Öt versciklus van benne: Ida Anna dalok, Rekvium helyett, Dióhullás, Monitor előtt, Vallomások.

A könyvajánlót Végh Sándor, Juhász Gyula-díjas szegedi költő írta Költői közelkép címmel. Ebből olvasható egy idézet a könyv hátoldalán: „A mesék világát vetíti elének, mint egy selymes köntöst, az érzelmek vágyát, a tiszta vágyat a szerelemre, úgy, ahogy csak egy Nő tudná adni, oda is adná teljesen, de valamiért sokszor nem lehet, vagy ha mégis, akkor az álmokba visz. Melegségében benne van az összes tudása, ajándékát önzetlenül adja át az olvasónak.”

Három kívánság

Lennék a szeretőd,
s míg átölelnél lágyan,
csóкод nyomán piros rózsák
borítanák a vállam...

Inkább barátod lennék. Víg barát...
Boroskancsó állna az asztalon...
Poharazgatnánk, és együtt nevetnénk
a sok bolond, hiszékeny asszonyon.

Én legjobban anyád szeretnék lenni.
Ölembe hajtánád fejed,
s én mindent, mindent megbocsátanék...
De így? És most? Na nem! Ezt nem lehet.

Bányai Tamás

Vilma kisasszony

I. díj

„... Vilma kisasszony a pusztítás mellett hűvösebb napokat is hagyott maga után. Ez nagyon szép volt tőle, így néhány napig nincs szükség a légkondicionálóra. Mert itt Floridában – és általában az Egyesült Államok délkeleti vidékein – a párás meleg légkondicionáló nélkül szinte elviselhetetlen, főként éjszaka. Mondom én, meg a hozzám hasonló elkényelmesedettek. Holott éltek itt emberek szépszerivel százötven évvel ezelőtt is, amikor legyezőként használták a pálmafaágat, azzal enyhítették a hőséget. Biztos, hogy sok minden csak szokás kérdése. Mint a televízió, az autókkal felgyorsított közlekedés, a távkommunikáció, és még sorolhatnám a végtelenségig.

Ahogy elnézem a körülöttem állók nyugalmát, a hirtelen változásba szükség-szerűen beletörődő viselkedésüket, az a gyanúm, a technika vívmányainak hiányában jelentősen csökkennének a depressziós esetek, a káros stresszhatások.

Vissza kellene fordítani az idő kerekét? Úgy látszik, erre – noha csupán ideig-óráig – csak egy hurrikán képes.

Azért, ha lehet, ne jöjjön egy másik.”

E sorokkal végződik Bányai Tamásnak a Hetedhétáthárban tavaly november-decemberben megjelent kétrészes írása. Amiért most újra felidézzük, annak az az oka, hogy Nagyváradon szép sikert ért el barátunk és szerzőtársunk Vilma kisasszony című irodalmi riportjával.

A Nagyváradon megjelenő Várad című irodalmi, művészeti kéthavilap, illetve a folyóiratot 2006 februárjáig kiadó Nagyvárad Ady Társaság (NAT) tavaly pályázatot írt ki irodalmi riportra. A felhívásra 19 pályamű érkezett. Egy alkotás I. díjas lett, II. és III. díjat megosztva adtak ki, és volt két különdíj is: egyiket a kiíró Nagyvárad Ady Társaság adja, a másikat a nagyvárad Ady Endre Sajtókollégium.

I. díjas: **Bányai Tamás** (USA)

A II. díjasok: Novák Valentin (Budapest) és Kiss Andrea (Csökmő).

A III. díjasok: Kocsis Csaba (Berettyóújfalú) és Szombati István (Nagyvárad).

A NAT különdíját a debreceni Barok Márk és Horváth Gábor közös írása nyerte el, a sajtókollégiumét a nagyvárad S. Németh Antalé.

A díjazott és a dicséretet kapott írásokat közli a folyóirat most előkészületben lévő (2.) száma.

Juhani Nagy János

Némi örömszerzés

Régebbi dolgok következnek alább – ahol elengedhetetlenül fontos, utalok a fogantatás dátumára is –, melyek régóta a bögyömben vannak. Valamikor segített, ha efféléket kiírtam magamból. Lássuk, most mi lesz. Eső után – közfricskák.

1. Huzag

Mikor a háború után újjászervezték a diósgyőri „nehézszerszám-gyár” fedőnévre hallgató ágyúgyárat, az illetékesek kiutaztak Németországba, hogy megrendeljenek egy csőfűrőgépet. Mivel azonban röstellték azt mondani, hogy „ágyút akarunk gyártani, kell hozzá egy csőfűrőgép”, inkább szépen elmagyarázták a németeknek, hogy hosszú egyenes furatot szeretnének készíteni jó minőségű acélba, és ilyen meg olyan pontossági követelmények vannak. A német mérnök mindent precízen felírt, majd mikor a magyarok befejezték igényeik felsorolását, csak ennyit kérdezett:

– Huzagoló nem kell?

2. Kérdés

Egy régi, de még ma is használatos – izlandi kiadású – izlandi nyelvkönyvben szerepelnek ezek a mondatok:

Hvenær komum við að landamærunum? (Mikor érünk a határra?)

Hvenær kemur lestin till...? (Mikor ér ez a vonat ...-ba?)

Það er mjög heitt hér. (Nagyon meleg van itt.)

Az izlandi nyelvvel máshol nem boldogulunk, csak Izland szigetén. Ahol nincs határ, nincs vonat és nincs nagyon meleg.

3. Kártevés

Az alábbi idézet forrása hivatali íróasztalnál született, ezt már elnevezése is elárulja: „A Mezőgazdasági Biztonsági Szabályzat kiadásáról szóló 16/2001. (III.3.) FVM rendelet 4.10. Sertésenyésztésre és -tartásra vonatkozó rendelkezések.”

Az idézet pedig a 4.10.7. pont maga: „A kánok fantomra ugratása során, az ugratóhelyiségben tilos a hangoskodás, a gyors mozgás, továbbá az állat nyugalma zavaró tevékenység. Öndóvételkor úgy kell elhelyezkedni, hogy az oldalra lecsúszó kán a munkavállalóban kárt ne tegyen.”

4. Tudósítás

Fiatal riporter, Gergő nevezetű, hangja remeg, amikor a Margit-híd budai hídfőjénél támadt csődületből élő adásban tudósítja a hírműsort:

– Ismeretlen tettesek több lövéssel halálosan megsebesítették Fenyő Miklóst.

A tudósító mögött látható Mercedesre közelít a kamera. Az autó a piros lámpánál várakozott, amikor egy géppisztolysorozattal kivégezték a benne ülő Fenyő Jánost.

5. Késedelem

Az alábbi történet a városi folklór terméke, afféle szájról szájra terjedő legenda. Szóljanak a pécsiek, ha nem így volt, én mindenesetre úgy adom tovább (közre), ahogy – többektől is – mesélni hallottam:

A pécsi Nagy Lajos Gimnázium autóbuszos osztálykirándulás keretében vitte diákjait a kaposvári Csiky Gergely Színház előadására, a Dózsa György című színdarab megtekintésére. A baranyai megyeszékhelyről az út busszal egy, másfél óra. Idejében el is indulnak, ám a busz defektet kap. A káromkodó buszsofőrnek egy órájába telik kicserélni a kereket. Így már természetesen nem érnek oda idejében, csak mikor már javában folyik az előadás. Nosza, annyi baj legyen, a jegyek ki vannak fizetve, a helyek fenntartva; élükön sofőrrel mind a negyvenen megpróbálják elfoglalni a székeket.

Az előadás épp ebben a pillanatában ér ahhoz a részhez, amikor a jobbagysereget verbuváló Dózsa így kiált fel: „Hol késtetek, parasztok?”

Mire a buszvezető, magára véve a felszólítást, ekképp vág vissza:

– Hat, b... meg az anyád, lerobbant a buszunk, te, köcsög!

6. Vetélkedő

A hajdani legendás Riporter kerestetik kései reinkarnációja a reggeli Napkelte műsorában. Izgatott jelölt, műkörmös lányka domborít:

– Goethe mondta, hogy „bár nem értek veled egyet, életem végéig harcolok azért, hogy elmondhassa a véleményét”.

A riporterjelölt teljesítményét, elismerően bólogatva, sztárok zsűrizik, akkorák, hogy könyv jelent meg már mindegyikükről. De akkorák még nem, hogy bármelyikük is kijavította volna a tévedő lánykát: ezt nem Goethe mondta, hanem Voltaire. Egészen pontosan így: „Nem értek egyet azzal, amit mond, de halálomig védelmezni fogom a jogát, hogy elmondhassa.” Voltaire legismertebb szavai ezek, jöllehet, forrásukat kétszáz éve nem lelik a kutatók.

7. Klasszikusok és sikerponyvák

Június 19-én belepillantok két bulvárlapba. A Harry Potter és a Főnix rend című opusról a Blikk úgy tudja, 768 oldal terjedelmű, a Mai lap szerint 896 oldalnyi. Mindez igazán csekély eltérés Pais Szilvia Népszabadság-beli tudósításához („Klasszikusok és sikerponyvák. Hrabal ingyen dedikál, az ifjú sztárok pénzért”) képest. Megérdemli, hogy szó szerint idézzem:

„A könyvesboltok kedvezményekkel, akciókkal, író-olvasó találkozókkal próbálják élénkíteni a vásárlási kedvet. A találkozók megszerzése egyébként, mesélik, nehézkes dolog, a honi sztárok egy-egy itteni könyvesboltbeli dedikálásért irdatlan pénzeket kérnek. Elgondolkodtató, míg egy friss egykötetes médiasze-replő „író” a dedikálásért busás javadalmazást kér, Hrabal, aki *tavaly csupán betegsége miatt nem tudott Szombathelyre jönni*, ingyen vállalta volna a találkozást olvasóival.” (Népszabadság, 2003. 06. 17.)

Nos, a tudósítás időpontjához képest tavaly, azaz 2002-ben Hrabalt igen súlyos betegsége akadályozta a Szombathelyre utazásban: már öt éve halott volt. 1997 januárjában köszvényvel kórházba került, ahonnan már éppen elengedték volna, amikor 1997. február 3-án galambetetés közben kiesett a kórterem ablakából, és szörnyethalt.

8. Nyeremény

Nem a kérdés a fontos, már nem is emlékszem rá. Ki volt munkaszolgálatos vagy ki halt meg munkaszolgálatban az alábbi három költő közül: Babits, Ady, Radnóti. Felrémlik előttem Abda, német golyók ütötte lyukak egy viharkabáton, amelynek zsebében ott lapul a Hetedik ecloga s más szép versek. A mártírhalált halt Radnóti Miklós költeményei, amelyek tömegsír-ból indultak a halhatatlanság útjára.

A helyes megfejtők között értékes könyvet sorsolnak ki – hadarja-lihegi a kereskedelmi tévé reklámhangja. Nem, nem Radnóti-kötetet, hanem „A némi örömszerzés enciklopédiája” címűt.

9. Feltétel

Az Internet egyik csevegőforumának nyitóoldala ezekkel az intelmekkel fogadja az újonnan belépőket:

„Ne anyázz!

Ne használj csúnya szavakat, kifejezéseket!

Ne politizálj!

Ne reklámozz, ne hirdess semmit, se terméket, se szolgáltatást, se élőlényt!”

Nem csekély kíváncsi vagyok egy kis csevegéshez, de jelenthetem: az összes feltételnek megfelelek.

Motesiky Árpád

Már csak emlékük maradt – 2.

Iréne doktornő (Dr. Drobis Irén 1942–2005)

Gyorsan, futva értünk Irénékéhez, és én vállaltam magamra a felelősséget az édesanya előtt. Szerencsére Kati néni nem háborodott fel, leparancsolta rólam is a vizes nadrágot, meg a pólóingemet és egy pokrócot terített rám, majd a konyhában tüzet rakott, holmimat a sparhelt fölötti spárgára akasztotta. Miközben száradtak nyári holmiaim, elmeséltük a balesetet, amin nagyon nevetett.

– Hát, nagyon erős lehetsz lányom, ha Árpádot át akartad vinni a patakon...

Nagyon szép nyári este volt, vagy már éjszaka, nagyon elégedetten és boldogan – igen, „boldogan”, mert nincs rá jobb és szebb kifejezés – bandukoltam haza. Tiszta volt az ég, és mint a nótában, s mesékben, csillogott a hold, ragyogtak rám a csillagok...

A próbák folytak, már a bemutató dátumában is megállapodtunk. Megkértük Chovancsek Sándor igazgató urat, hogy jöjjön el a próbákra, aki akkortájt talán a Csemadok titkára volt. Arra is megkértük, hogy majd vezesse, konferálja a műsort. Sanyi bácsi jóképű, jó kiállítás, színpadra termett, színésznek is beillő, harmincas éveit taposó, remek hangú, vérbeli néptanító volt. Mivel szeretett és tudott is konferálni, szívesen tett eleget kérésünknek.

Nagy izgalommal vártuk a bemutatót, ami egy július végi vasárnapra esett. Délután, mármint azon a vasárnapon a főpróbát a gyerekeknek tartottuk. Az iskola udvarán felállított színpadon történt minden. Az udvar kerítését friss ágakkal tűzdelték és az ágakon szalagokat lengetett a nyári szél. Már délután megtelt a nézőtér, de az esti előadás volt az igazi. Már nyolc óra előtt gyülekeztek az emberek. A részletekre már nem nagyon emlékszem, de az első sorokat a község előljárói töltötték meg. Ott volt a nagyhangú titkár is, akit nem szerettek az emberek, mert a „padlássöprések” idején nagyon jeleskedett. Talán mellette ült a papunk is, dr. Koszták Pál, egykoron piarista tanár, nagy tudású, humanista ember, több nyelven is beszélt. A pap is élvezte az előadást, tapsolt, nevetett a humoros jelenetekben. András bácsi, a titkár igyekezett túlszárnyalni a papot, olykor-olykor felállva tapsolt és éljenezett...

Történt azonban egy „műhiba” az előadáson. No, nem sült bele senki sem a szerepébe, vagy esett le a színpadról. Gördülékenyen zajlott az előadás, a szereplők nagyon szurkoltak egymásnak. Sanyi bácsi pedig biztatta a társaságot:

– Több lendületet vigyetek bele, mozogjatok és hangosabban mondjátok a szöveget, gyerünk, rajta!

A baj akkor történt, amikor Karinthy humoros versét szavaltam mély átéléssel, a közönség élvezte a verset és dőlt a nevetéstől, de amikor a vers azon sorához értem, hogy „Szeretnék látni a ravatalon, amint a tengerből lábvizet veszel...” – ledöbbsentek, mintha elváltak volna egy telefondrót, mély csönd következett. Az történt, hogy a ravatalról szóló soroknál a nagyhangú titkár, András bácsira mutattam. Szerencsére a csend hatására nem álltam le, hanem folytattam a verset és a végén András bácsi tapsolt, éljenezett a lehangosabban...

Másnap, hétfőn Irénékével a megbeszélés helyen találkoztunk. Örömmel siettem a randira, hiszen hatalmas teher esett le vállainkról, de éreztem a siker mámorát is. Irénke nagyon visszafogott és szomorú volt. Az ilyesmit gyorsan megérzi az ember.

– Történt veled valami? – kérdeztem halkán, miközben a Malomerdő felé közeledtünk.

– Történt... Szénabrigádra kell mennem Zólyomba augusztus elsején, mert csak akkor kapok internátust – mondta halkán és vállamra tette kezét, kék szemével bánatosan nézett.

– Abból ne csinálj gondot, nagyon vidám napok elé nézel. Ne félj, nem fogjátok agyondolgozni magatokat – biztattam.

Irénke egy picit hallgatott, majd megvárta vállamat:

– Te mondd ezt, aki minden brigádról leléptél, a csehországi komlóbrigádot is beleértve? Nem akarlak elveszíteni – mondta őszintén

– Tudod mit? Veled megyek és jelentkezem, biztosan nem küldenek haza – rukkoltam ki ötletemmel.

– Ez nem jó ötlet, nem jöhetsz velem. Neked a bányatelepen kell jelentkezned.

Közben az Állópatakhöz értünk, mint említettem a főúthoz közel, vagy párhuzamosan húzódott Kiscétény irányába. Soha sem fogyott ki belőle a víz, sűrű sás, nádas nőtt benne, olykor-olykor vadkacsák is beszálltak vizére, de leginkább a békák kórusa hallatszott messzire belőle. Leültünk egy kidőlt fűzfa maradványaira és hallgattunk szótlánul. Fogtuk egymás kezét. Már este volt, a nap rég nyugovóra tért, a homály betakart mindent...

Egyszer csak lánccsörgést hallottunk, majd emberi hangot, a legeltetésből hazatérő kései pásztort, Miska bácsit. Nem Mis-

ka volt már az öreg, hanem a nyolcvanon is túl levő agg, falusi ember, ki nem adta fel a harcot, mindig nevelt két-három tehenet, mellett borjakat is. Ezért hívták „tehenes” Miska bácsinak, becsületes neve Jaruska Mihály volt.

Mihály bácsi virágos beszédű, mesemondó falusi ember volt a Zoboralján. Pásztorokodás közben körülvették a gyerekek és tátott szájjal hallgatták régi történeteit, legendáit, meséit a háborúkról, a magyar királyokról, Rákócziáról és Kossuth apánkról. Amit az iskolában nem tanítottak velünk, azt Miska bácsi mind elmondta legeltetés közben...

Az öreg nem vett észre bennünket, de amikor az irányunkba ért teheneivel, oda-köszöntem neki:

– Jó estét, Mihály bátya!

– Jó estét! Te vagy az Árpus? – köszönt vissza és megállásra szólította teheneit.

– Én vagyok, Mihály bátya, jöjjön, pihenjen meg egy kicsit! – biztattam az öreget.

Talán biztatni sem kellett volna, jött volna magától is, mert nagyon szeretett társalogni.

– Mit csinálsz ilyenkor itt egyedül Árpus, csak nem a boszorkányokat lesed? – kérdezte, miközben felénk közeledett.

– Nem, Mihály bátya, nekem a boszorkányok nem kellene, inkább a tündérekre vigyázok – válaszoltam vidáman.

– Látom, egyet már fogtál is magadnak, hát vigyázz rá nagyon! – közben Irénke is köszöntötte az öreget, kiderült, hogy rokonok valamilyen ágon.

Az öreg váratlanul más irányba terelte a dolgot és megkérdezte:

– Árpuskám, aztán vettél-e borsoskát Irénékének a búcsúban?

– Mihály bátyám, nem tudom, hogy mit kérdezett, de borsoskát biztosan nem vettem Irénékének – válaszoltam bizonytalanul, amin az öreg nagyot kacagott.

– Jajjaj, ti fiatalok azt sem tudjátok, hogy mi a borsoska? Árpus te tanító vagy, és nem tudod, hogy a borsoska mézeskalács? Pedig a búcsúban daloltak róla, hogy „mézeskalács szívet veszek neked” – mondta és búcsúzott tőlünk, elindult tehénkéivel és öreges, reszelős, rekedtes hangján énekelni kezdett:

– Mézeskalács szívet veszek neked, tükör lesz a közepén, hogyha beletekint huncut szemed, reád kacagok én – az éneket a tehének láncainak csörgése kísérte, majd beleveszett a nyári éjszakába...

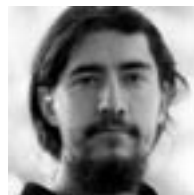
(folytatjuk)

HUmorzsák

Szigetvári-Szattinger Krisztián

2/3 oldala

Szigetvári János szellemében

Gyerekszáj

Amint kitavasodik, unokaöcsémmel, a 7 éves Petivel és unokahúgommal, a 4 éves Krisztivel azonnal birtokba vesszük az udvart. Nagyon szeretik körbejárni a házat és rácsodálkozni a sok fűszálra, virágra, gyümölcsre, gyíkra és bogárra. Egyik legkedvesebb szórakozásunk a mandulagyűjtés, amire a bő termés miatt az év szinte minden hónapjában sort kerítünk. Házunk mögött a fűben néhány cseperedő meggyfácska kapott erőre az elmúlt évben. Örömmel üdvözöltem őket, mert gyanítottam, hogy a korábban az erkélyről rendszeresen leköpködött cseresznye-és meggymagokból hajtottak ki. Mondom is a gyerekeknek:

– Látjátok, ezt a két meggyfát én köptem!

Peti elgondolkodva felel:

– Te köpted...? De hát bele se fér a szádba!!!

– Akkor még befért – válaszoltam – mert csak a magot köptem!

Nyárköszöntő szójátékaim

A veszekedés Múzsája – **PaThália**

Szétrúgott lábú focista bírósági pere – **Csüdeljárás**

Hogy dolgozik a kőműves? - Látástól **vakolásig**

Macskaszerű fagyosszentek Afrikában - Szervál, **Pongrál, Bonifál**

Láthatatlan dugóhúzó – **inkognitó**

Széltoló varróeszköze – **lőkötőtű**

Ügyfél a fagyalтоzóban – **punsaft**

Amortizálódott hím – **lepukkan**

S végezetül:

Mi a **jódl**i? – Fertőtlenítőszer; aki kapja, dalra fakad.

THE SISTERS OF MERCY

PeCsa – 06.23. 19:00

Info/jegyrendelés:
www.concerto.hu

Rónaky Edit

Diák-elszólások

ötven éve érettségizett osztályunk feljegyzéseiből

Ha elültetünk egy élőlény...

És akkor megkötötték az első világ-háborút.

„Hárman sem bírnátok súlyos *paritytyáját*...”

„A dér feje őszbe vegyült már...”

A kisgyerek gyaloglással tanul meg járni.

Az alsó végtag csontjai: felső lábszár-csont...

Háromféle halmazállapot van: szilárd, folyékony és cseppfolyós.

A Különös házasságban Buttler gróf eltemetteti magát, és külföldre megy.

Kisfaludy Sándor Egerben van eltemetve, és ez van a sírjára írva: „Gárdonyi Géza. Csak a teste.”

Katona József alügyész, majd felügyész lett.

Földnélküli Jánosnak elvették a földjét.

Caesar idő előtt született.

Siess, fiam, mert kiesem az időből!

És a nyári munkán az is jó lesz, hogy ebédet kapunk minden reggel.

Fiam, csendben énekelj!

Azt a verset is meg kell tanulni, amit Vörösmarty halála után írt?

Az ember lába alatt elkezd remegni az egész plafon.

I. Péter megtisztult a svédektől.

Csukjanak be mindent, és jegyezzék ezt a füzetbe!

Tanár: Légy szíves, ne beszélj, mert rád szólok!

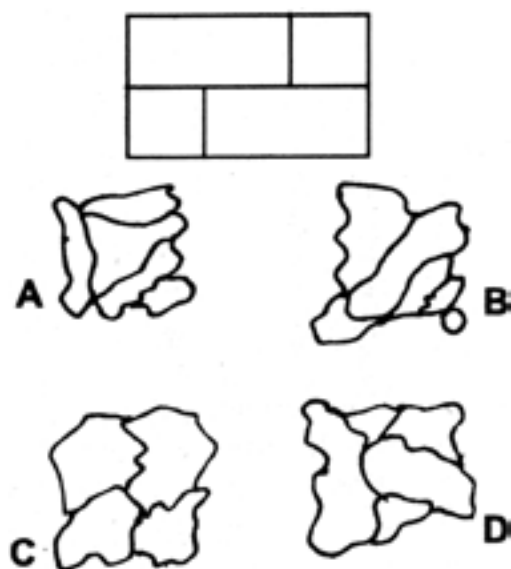
Berzsenyi 1836-ban magányosan meghalt, és az Akadémiának is tagja lett.

Ádám az oldalbordájából alkotta Évát.

Tanár: Ha gondolkodni kell, akkor majd kihívok valakit. Jó?

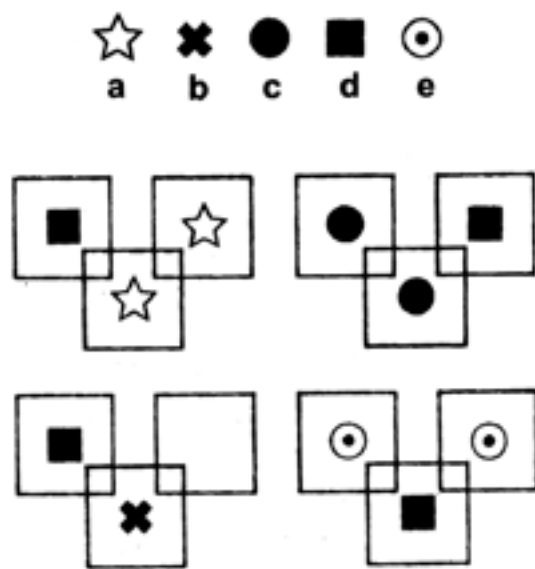
Logika- és memóriafejlesztés

Görbület

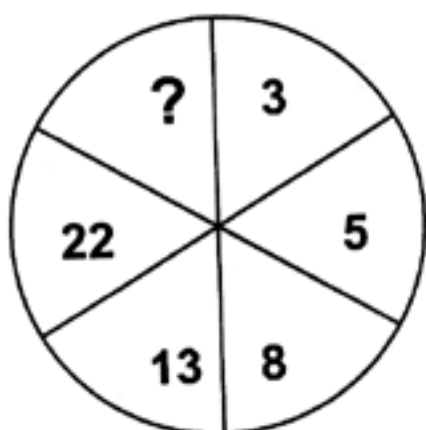
A felső alakzat egy drótból készült váz. Egy autó kereke alá kerülve összegyűrődött. Melyik lett belőle a négy közül?

Logikus

A betűvel jelölt ábrák közül melyik hiányzik a harmadik alakzat üres négyzetéből?

Számkereső

Mi kerül a kérdőjel helyére?

Szókereső

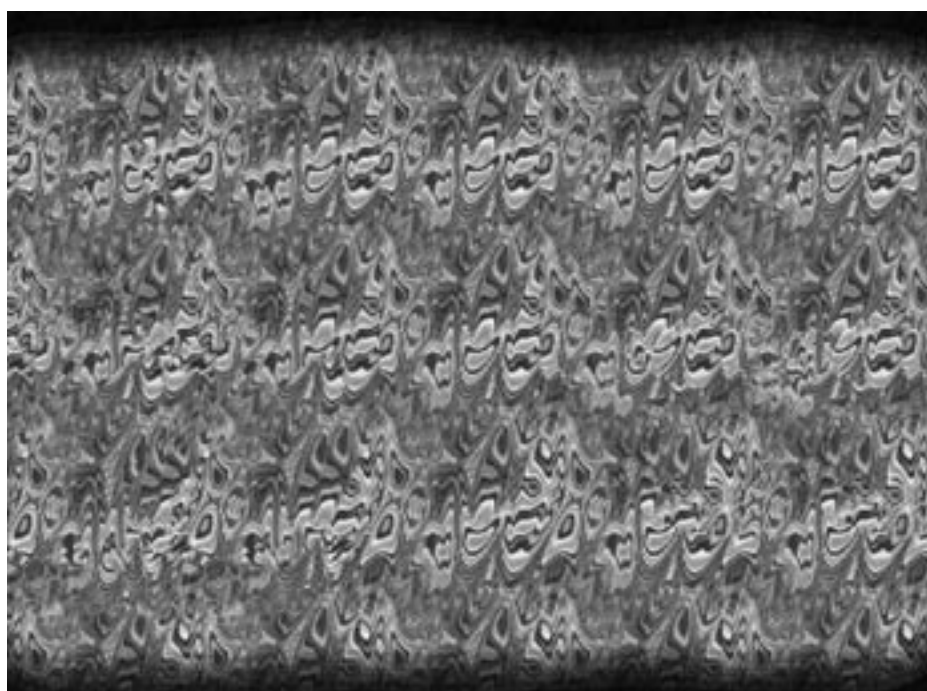

A feladat: az első példa szerint legalább öt szót kell találni, amely a megadott szóval értelmes összetételt alkot!

Tér-kép

A szöveg melletti képben felfedezhető egy elrejtett ábra, mégpedig térben érzékelhető!

A háromdimenziós kép úgy válik láthatóvá, ha a képet szorosan az orrunk elé tartva, a részletekre nem figyelve nézzük, majd lassan eltávolítjuk magunktól – olvasótávolságban kiderül, mi rejtőzik a képben!

Szarvas István

Palócz: Békés hiánycsökkentés nem létezik

Közérdeklődésre számot tartó javaslataikat ismertették a Kopint Datorg szakértői Budapesten sajtótájékoztatójukon. Palócz Éva vezérigazgató-helyettes annak a véleményének adott hangot, hogy mintegy 500 milliárd forint megtakarítást eredményező tervet kell kidolgozni az államháztartási hiány csökkentésére.

A tervről beszélgettünk:

Vezérigazgató asszony, mikor kell Ön szerint kidolgozni a kormánynek az intézkedési csomagot?

Nem érdemes megvárni az áprilisi államháztartási adatokat ahhoz, hogy megállapíthassuk, a második félévi tervezethez közeli adat csak úgy teljesülhet, ha az új kormány határozott lépéseket tesz a hiány csökkentésére.

A 12 pontos javaslatcsomagból melyek a legfontosabbak, és milyen nagyságú megtakarítást eredményezhetnek?

Elkerülhetetlennek tartom az ÁFA kulcs 15%-ról 20 százalékra emelését. Számításaink szerint ennek körülbelül 150 milliárd bevételt kell hoznia a büdzsének. Az államháztartás bürokratikus kiadásából jelentős megtakarítást lehet elérni. A tavalyi év több mint 2000 milliárd forintnyi, kizárólag működést finanszírozó költségeinek 10-15%-os lefaragása 200-300 milliárd forint megtakarítást eredményezne. Át kell tekinteni az állami intézmények és az országos hálózatok kusza rendszerét és feladatait kizárólag a racionalitás alapján kell megszervezni. Meg kell szüntetni a gyógyszer-támogatás anomáliáit. Az organikus gyógyszerekkel szemben előnyben kell részesíteni az olcsóbb generikus gyógyszereket. Tavaly a gyógyszerkassza 340 milliárd forintot tett ki, idén beavatkozás nélkül 380 milliárd várható. Becsült

megtakarítás 40 milliárd. Álláspontunk szerint a kormányzatnak példát kell mutatni ahhoz, hogy a társadalom szélesebb réteget érintő takarékosági intézkedéseiben támogatásra találjon. A nyilvánosság erejével útját lehet állni az állami pénzek elszivárgásának. Továbbá a társadalombiztosítási járulékfizetési anomáliák ellen úgy lehet hathatósan fellépni, ha a közszférában is megszűnik a megbízásos, bújtatott foglalkozás.

Ezeken kívül számos egyéb megtakarítási lehetőség létezik. Ezeket megfelelő eltökéltség mellett realizálni lehet.

Ezek a megszorítások nem fognak érdeket sérteni? Mennyivel lehet ezekkel csökkenteni a hiányt?

A szükséges 2 százalékpontnyi csökkentés nem oldható meg érdeksérelmek nélkül. Békés hiánycsökkentés nem létezik.

Törtely Zsuzsa

Könyvismertető

Pordányi László:

A búrok és az apartheid

A szerző több évtizedes hazai és külföldi kutatómunka, egyetemi, közéleti, nagyköveti pályafutás után írta meg fenti című, hazánkban hézagpótlónak számító művét. A színes fotókkal, válogatott irodalomjegyzékkel ellátott kötet 14 fejezetében Pordányi sorra veszi Dél-Afrika történetének csomópontjait a holland és az angol gyarmatosítástól a közelmúltig. Sok, eddig nem köztudomású történet, összefüggést tudhatunk meg például a búrok nyelvéről, az afrikánszról, az angol és búr háborúról, az apartheid kialakulásáról és jellegéről, a dél-afrikai társadalomról, a gazdasági életről, arról a harcról, amely az apartheid fölszámolásáig, a modern Dél-Afrika kialakulásáig vezetett. Érdekes magyar párhuzamokkal szintén találkozik a kötet olvasója.

A könyv szerzője előszavában azoknak ajánlja munkáját, akik eljutnak Dél-Afrikába, de „Ugyanúgy ajánlom... azoknak is, akik esetleg soha nem utaznak Afrikába, viszont érdeklőket egy érdekes, sokat szenvedett, mégis sok sikert aratott nép történelme, mai helyzete és reményei, lehetőségei, a jövőre nézve...”

Amikor a biztosító pénze is az ügyfélnek dolgozik

Az Union Biztosító világviszonylatban is újdonságnak számító terméke, az Union-Smaragd olyan egyszeri díjas életbiztosítás, ami az ügyfél által elérhető hozam maximalizálására törekszik. A biztosító saját pénzével – automatikus kötvénykölcsönrel – kiegészíti, tekintélyes összeggel megnöveli az ügyfél befektetését, így a kölcsönadott összeg is teljes mértékben az ügyfélnek kamatozik nagyon kedvező, 3,5 százalékos kölcsönkamat mellett. Így elmondható, hogy a biztosító pénze az ügyfélnek dolgozik, jelentősen megnöveli megtakarításának hozamát a költségek levonása után is.

A biztosító termékhez kapcsolódó mindhárom befektetési eszközalapjával kimagasló hozamú teljesítményt ért el, ráadásul átláthatóan, rugalmasan kezeli az ügyfél megtakarítását. A befektetési alapokkal ellentétben nem kell eladási és vételi árfolyam közti különbséget fizetni, a banki kamatoknál pedig lényegesen magasabb hozam érhető el. A megtakarítás euróban vagy forintban egyaránt vezethető.

Az egyszeri díjas életbiztosítás különösen kedvező lehet például vállalkozók számára, akik nem rendelkeznek havi fix jövedelemmel, számukra kedvezőbb egy nagyobb összeg elhelyezése befektetés céljából. A felhalmozott pénz ráadásul rugalmasan, kedvező feltételek mellett felvehető akár teljes egészében, akár részösszeg formájában.

Az új konstrukció népszerűségét mi sem bizonyítja jobban, hogy az értékesítés első hónapjában 100 millió forint összeget helyeztek el az ügyfelek az Union-Smaragd befektetési eszközalapjaiba.

» Rádióműsor «

RÉGIÓ RÁDIÓ – A Magyar Rádió Pécsi Körzeti és Nemzetiségi Stúdiója

Műsorrend magyar nyelven, hétköznapokon

HAJNALTÓL REGGELIG

FM 101,7 MHz, 71,81 MHz, AM 873 kHz

5.55	Műsorkezdés, hírek röviden
6.00	Reggeli Krónika – Kossuth Rádió
6.15	Dél-Dunántúli Krónika
6.23	Regionális lapszemle
6.30	Hírek, közlekedési információk
6.38	Sportösszefoglaló – Radity Milenko hírei
6.45	A Dél-Dunántúl híreiből
6.52	A nap témája – riportban
7.00 – 8.00	Az előző óra menetrendje
8.00	Hírek
8.05 – 9.00	Magazinóra riportokkal
9.00 – 12.00	Nyitott stúdió! Interaktív műsor sok-sok slágerrel. Felelős szerkesztő: <i>Gombár Gabriella</i>
12.00	Déli Krónika

DÉLUTÁN

FM 101,7 MHz, AM 873 kHz

13.00	Dél-után – a Régió Rádió zenés magazinműsora, benne többek közt: HÉTFŐ: Vitaforum politikussal, Auto-motor 101.7 (Szerkesztő: <i>Gungl László</i>)
KEDD:	A jövő útjai – regionális térségfejlesztési óra, Ezerszínű Baranya (turisztikai magazin kéthetente), zöld magazin; (Szerkesztő: <i>Kovács Miklós</i>)
SZERDA:	„Jelige” – Apróhirdetések, nagy történetek... Különleges apróhirdetések története után nyomozunk 15 órától <i>Gombár Gabival, Völgyesi Nikolettal, Zsoldos Lászlóval és Kovács Miklóssal</i> ; Fogadó – gasztronómiai magazin; (Szerkesztő: <i>Zsoldos László</i>)
CSÜTÖRTÖK:	Színház-tér (színházi magazin); Somogyi történetek (Szerkesztő: <i>Nagy Gábor és Koszits Attila</i>)
PÉNTEK:	Filmmagazin, hagyományápolás órája, életmód-magazin; (Szerkesztő: <i>Varga László</i>)
18.00	Esti Krónika
19.00	Estidőben! – szórakoztató műsor telefonos játékokkal és oldies-slágerekkel, nosztalgia-muzsikával 22 óráig;

Hétfégi műsorrend magyar nyelven

Szombat

9.00 – 12.00	Jó pihenést! – magazinműsor <i>Völgyesi Nikolettal</i>
12.00	Déli Krónika
13.00	Hangulatbrigád! Élet, zene, fiatalság – a Régió Rádió ifjúsági műsora
14.00	Édes Éter! – interaktív telefonos kívánságműsor 18 óráig <i>Bizse Ferenc- cel</i>
18.00	Esti Krónika
19.00	Estidőben!

Vasárnap (hírek óránként)

8.00	„Kapocs” – ökumenikus magazin
9.00	Művészbemutató, Somogyi magazin, Tolnai magazin (heti forgóban)
10.00	Archivumunk értékei ill. portréműsor
11.00	Zenés kívánságműsor minden vasárnap. (Telefonszám az adás idején: 72/518-318.
Pf.: 200.	Levélben is várjuk a kéréseket, üzeneteket: PÉCSI RÁDIÓ, Pécs, 7601
12.00	A levelezőlapra írják rá: „Vasárnapi kívánságműsor”)
14.00	Déli Krónika
14.00	Kórusdobogó, Komolyzenei kaleidoszkóp, Lemezörze (heti forgó)
15.00	Ismétlőóra
16.00	„MÁS” – a Dél-Dunántúlon élő kisebbségek magyar nyelvű műsora
17.00	Pannon koncerttükör – a Pannon Filharmonikusok Pécs és a Régió Rádió közös
19.00	műsora (A sorozat szerkesztője: <i>Kovács Attila</i>) Estidőben – sportos formában! Minden hónap első vasárnapján jelentkezik a „Magyar sport élő legendái” című rovatunk;

Nemzetiségi műsoraink

Horvát nyelven:

AM 873 KHz 9.00 – 10.30, 20.00 20.30

Német nyelven:

AM 873 KHz 10.30 – 12.00, 19.30 – 20.00

Szerb nyelven:

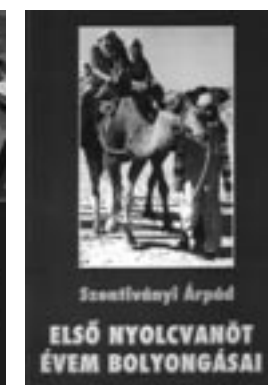
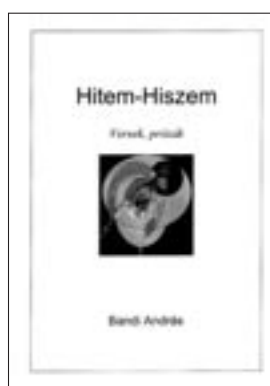
AM 873 KHz 13.00 – 14.00, 20.30 – 21.30

A pécsi Régió Rádió elérhetőségei:

Telefon: 72/518-333, Fax: 72/518-320

E-mail: pecsiradio@radio.hu

Net: www.pecsiradio.hu

K
ö
n
y
v
a
j
á
n
l
ó
n
k

Június – Nyárelő, Szent Iván hava						
H	K	Sze	Cs	P	Szo	V
			1 ♣	2 ♣	3 ☉	4
5	6	7 ♣	8 ♣	9 ♣	10 ♣	11 ♣
12	13	14	15 ♣	16	17 ♣	18 ☉
19	20	21 L	22 ♣	23 ♣	24	25 ☉
26	27 ♣	28	29	30 ♣		

Kéri János

- ☉ Első negyed   ☉ Újhold   ☁ Köd
 ☊ Utolsó negyed   ♣ Csapadék   ❄ Hó
 ● Telihold   L Lehülés

Megjegyzés: Az újhold (☉) előtt és közben hidegfronti hatás várható. A telihold (●) előtti napokban és közben melegfronti hatás várható.

Gazdanaptár

- Ha esős a június, gyakran támadják meg gombák a rózsákat, de az egres bokrait is és az uborkát is védeni kell a gombák ellen. A legjobb szer a zsurló és csalán főzet: főzzön 150 g zsurlót 10 liter vízben fél óráig, majd hígítsa ötszörösére esővízzel. Ehhez adjon 1 kg friss csalánból 10 liter esővízzel kiáztatott kivonatot, amit előzőleg a kétszeresére hígított. A permetezést hetente egyszer végezze el.
- Levéltetvek ellen hatásos védekezés a kenőszappan 1-2%-os oldatával permetezni. Ezenkívül a reggeli harmat felszáradása előtt fahamuval is porozhatunk.
- Hogy megvédjük az epret, szamócát a túl sok nedvességtől, még egyszer tegyük alá szalmát. A szamócát kocsányukkal együtt csipjük le – ne tépjük – a töről. A szamóca nem utóérő, tehát teljes érésben kell szüretelni.
- A rózsák elhervadt virágait vágjuk le, ezt úgy végezzük, hogy a száron lévő ötödik levél felett vágjuk vissza, így újra várhatunk olyan hajtást, ami nyílni fog.

Júniusi névnapok

1. csütörtök	Tünde
2. péntek	Kármén, Anita
3. szombat	Klotild
4. vasárnap	Pünkösöd, Bulcsú
5. hétfő	Pünkösöd, Fatime
6. kedd	Norbert, Cintia
7. szerda	Róbert
8. csütörtök	Medárd
9. péntek	Félix
10. szombat	Margit, Gréta
11. vasárnap	Barnabás
12. hétfő	Villó
13. kedd	Antal, Anett
14. szerda	Vazul
15. csütörtök	Jolán, Vid
16. péntek	Jusztin
17. szombat	Laura, Alida
18. vasárnap	Arnold, Levente
19. hétfő	Gyárfás
20. kedd	Rafael
21. szerda	Alajos, Leila
22. csütörtök	Paulina
23. péntek	Zoltán
24. szombat	Iván
25. vasárnap	Vilmos
26. hétfő	János, Pál
27. kedd	László
28. szerda	Levente, Irén
29. csütörtök	Péter, Pál
30. péntek	Pál

Június 2., péntek

Pécs: Mednyánszky László-kiállítás a Művészetek Házában június 4-ig.

Pécs: Hannes Rader (Ausztria), Gerzson Pál, Bachmann Zoltán, Szabó László, Csóti Gábor, Bálint Ferenc és Trischler Ferenc művei láthatók a Pécsi Műhelygalériában (Várady Antal u. 5/a). Nyitva: kedd-péntek 12-17 óra, szombat: 9-12-ig.

Mohács: Bosnyák Mihály és tanítványainak kiállítása a Volksbank mohácsi fiókjában, szeptember 20-ig.

Kaposvár: „Helyettem a templomjaim beszéljenek” – dr. Szigetvári György építész-tervező fotókiállítása a Szentjakabi Bencés Apátság Romkert földszinti galériáján szeptember 30-ig.

Szekszárd: Szabó Dezső (1888-1971) festőművész emlékkiállítása a Wosinsky Mór Megyei Múzeumban. Megtekinthető: augusztus 31-ig.

Dombóvár: Keszthelyi Jenő barátunk és szerzőtársunk faintarziáinak kiállítása a Művelődési Központban. Megtekinthető: június 16-ig.

Szekszárd: XVI. Szekszárdi Pünkösdi Fesztivál, június 2-5.

Szekszárd: Tolna Megyei Könyvnapok, június 1-5. Garay tér.

Június 3., szombat

Pécs: 11 órától – Pünkösödölő a Széchenyi téren

Június 4., vasárnap

Pécs: 11 órától – Pünkösödölő a Széchenyi téren

Bonyhád: 14.30 – Pünkösdi Német Nemzetiségi Fesztivál a városháza előtti téren és a Művelődési Központban

Június 6., kedd

Szekszárd: 19 óra – Illényi Katica koncert a Babits Mihály Művelődési Házban.

Június 8., csütörtök

Pécs: 18 óra – POSZT – VI. Országos Színházi Találkozó

Június 10., szombat

Szekszárd: 8 órától – Ön még látta? Segítsen, hogy újra láthassuk – Műsoros „bolhapiac” Szabó Dezső vasúti festményeiért. Garay tér.

Június 12., hétfő

Szekszárd: 18 óra – Léleképítő sorozat – Dr. Hegedűs Lóránt: Ady Endréről. Babits Mihály Művelődési Ház.

Pécs: 19 óra – Varnus Xavér orgonakoncertje a Zsinagógában

Június 13., kedd

Bonyhád: Völgységi Könyvfesztivál – Perczel-kert

Június 17., szombat

Bonyhád: 14.30 – Szekszárdi Gitárkvarsett koncertje a Völgységi Könyvfesztiválon

Paks: 18 óra – Ifjúság, gyöngykoszorú – Berta Alexandra Arany Páva-díjas citerás, énekes népzenei hangversenye a Művelődési Központ színháztermében

Pécs: 18 óra – Művészeti és Gasztronómiai Hetek – Wolfundkind (Franciaország) koncert a Barbakánnál

Pécs: 19 óra – Fishbone (USA) koncert a Sétátéren – Művészeti és Gasztronómiai Hetek

Pécs: 19 óra – POSZT – VI. Országos Színházi Találkozó – díjkiosztó gálaest a Pécsi Nemzeti Színházban

Június 18., vasárnap

Pécs: 18 óra – Térzene a Szent István téren

Pécs: 19 óra – Generál Harmony Singers koncert a Barbakánnál – 20 óra – a Győri Útós Együttes koncertje a Sétátéren

Június 19., hétfő

Pécs: 18 óra – A Fúzió Jazz Group koncertje a Barbakánnál – 20 óra – Belmondo koncert a Sétátéren

Június 21., szerda

Pécs: 18 óra – Német táncház a Sétátéren – 18 óra – az Ostinato együttes koncertje a Barbakánnál – 19 óra – Parti Nagy Lajos felolvasóestje a Barbakánnál – 20 óra – Pribojszky Mátyás koncertje a Sétátéren – 21 óra – az Ulpius Ház koncertje a Barbakánnál – 22 óra – Tea culpa koncert a Barbakánnál

Június 22., csütörtök

Pécs: 16 óra – Cigány ételkóstoló és kézműves bemutatók a Barbakánnál – 18 óra – Cigány koncert és táncbemutató a Barbakánnál – 20 óra – Ando Drom koncert a Sétátéren

Június 23., péntek

Pécs: 18 óra – A Panorám és az Esclín Syndo együttesek koncertje a Barbakánnál – 19 óra – Országos Hagyományörző Találkozó a Sétátéren – 20 óra – a Székiálto és a Kaláka együttesek koncertje a Sétátéren

Szekszárd: Szent László Napok – június 23-25.

Dombóvár: XI. Pál Napi Vigasságok – Művelődési Központ, június 23-25.

Június 24., szombat

Pécs: 16 óra – Viselet-bemutató a Barbakánnál – 19 óra – Országos Hagyományörző Találkozó gálaestje a Sétátéren – 20 óra – Bacso

Kristóf és a Tea for 3 koncertje a Barbakánnál

Kaposvár: 20 óra – Szentjakabi Nyári Esték 2006. - Szentivánéji vigasságok. Kaposvári Polgári Casinó rendezvénye. Előadást tart: dr.

Zombori Ottó csillagász. Közreműködik: a Székiálto Együttes. Szentjakabi Apátság.

Június 25., vasárnap

Pécs: 18 óra – Térzene a Szent István téren – 19 óra – a Bekecs együttes koncertje a Barbakánnál – 20 óra – Jazz koncert a Sétátéren -

Június 26., hétfő

Paks: 14. Gastrobus Fesztivál – június 26.–július 2.

Pécs: 19 óra – A Spaceshit és a Singas Project koncertje a Barbakánnál – 20 óra – Hernádi Judit koncertje a Sétátéren

Június 27., kedd

Pécs: 18 óra – Zagastic koncert a Barbakánnál – 20 óra – Jazz Steps koncert a Sétátéren

Kaposvár: 21 óra – Csak egy kis musical. A Színház- és Filmművészeti Egyetem III. éves zenés

színész hallgatóinak előadása a Szentjakabi Nyári Estéken.

Június 28., szerda

Pécs: 18 óra – Brit Nap – Skót táncház a Sétátéren – 19 óra – Gál Csaba Boogie koncert a Barbakánnál

Június 29., csütörtök

Kaposvár: 20 óra – II. Pannónia Cantat Junior Nemzetközi Kórusfesztivál. Éneklő Pannónia Felnőtt Kórustalálkozó. Szentjakabi Nyári Esték.

Június 3., hétfő

Kaposvár: 21 óra – Járd ki lábam... A Somogy Táncegyüttes folklór műsora. Szentjakabi Nyári Esték.

Ez a Hetedhéthatár 211. száma

